© PDF: Kamunikat.org 2011 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2011

ГАЗЭТА БЕЛАРУСАЎ У ВОЛЬНЫМ СЬВЕЦЕ ЦАНА — PRICE $ 1.00

Беларус

BIELARUS — BYELORUSSIAN NEWSPAPER IN THE FREE WORLD
POST ADDRESS: BIELARUS, P. O. BOX 109, JAMAICA, N. Y. 11431. Tel.: (212) 380-2036

Год XXVII, № 259-260 New York, November-December — Ліст.-Сьнежань 1978 Vol. XXVII, № 259-260

КАЛЯДНАЕ АРХІПАСТЫРСКАЕ ПАСЛАНЬНЕ СЬВЯШЧЭННАГА САБОРУ ЯПІСКАПАЎ БЕЛАРУСКАЕ АЎТАКЕФАЛЬНАЕ ПРАВАСЛАЎНАЕ ЦАРКВЫ НА ЧУЖЫНЕ

ДАСТОЙНАМУ СЬВЯТАРСТВУ Й УСІМ БАГАЛЮБНЫМ ВЕРНІКАМ НАРОДУ БЕЛАРУСКАГА НА ЧУЖЫНЕ Й НА БАЦЬКАЎШЧЫНЕ УЛЮБЛЕНЫЯ Ў ГОСПАДЗЕ АЙЦЫ ДУХОЎНЫЯ, БРАТЫ, СЁСТРЫ Й ДЗЕЦІ!

ХРЫСТОС НАРАДЗІЎСЯ — ЯГО СЛАЎЦЕ!

Хрыстос нарадзіўся! Гэта кліч шчырага захапленьня, які выходзіць з вуснаў кажнага хрысьціяніна, асабліва ў нашыя часы, калі душа так моцна прагне хрысьціянскае любові, надзеі на сьветлую будучыню й супакою на зямлі.

Бог Прадвечны нарадзіўся! Гэтая радасная вестка прыйшла зь нябёсаў, якая ад Сьвятога Вечара разносіцца ад хаты да хаты, ад вёскі да вёскі, ад места да места, напаўняе душы людзей добрае волі ўцехаю й радасьцяй. Бо-ж узапраўды багаслаўленая Ноч Раства Хрыстовага, калі залунаў на зямлі голас Сілаў Нябесных у гэтую Сьвятую Ноч. Дзева нарадзіла Сына. А Сынам гэтым Сам Бог, які зь бязьмернаю Сваёй любоўю да нас прыйшоў і прыняў людзкое цела ды нарадзіўся, як Чалавек. Нарадзіўся ў беднай пячэры ў бядзе й паніжэньні Той, што стварыў сьвет. Узапраўды сталіся дзівы дзіўныя! Уся прырода затаіла дыханьне, а людзі ўпалі на каленьні.

Зьвярнем толькі вочы нашыя да Бэтлеему. Там зорка зьзяе! Там Сьвятло нябеснае, якое абаграе душы чалавечыя. І ад таго часу гэтае Сьвятло Хрыстовае сваімі праменьнямі зьзяе па ўсім сьвеце ў гэтую сьветлую ноч. Зьзяе, як сьвечка ці як ялінка, прасьвятляе цемру жыцьця нашага, радуе й весяліць душы нашыя. У гэты Сьвяты Вечар абліччы нашыя прасьвятляюцца, аб бедах сваіх мы забываемся, выбачаем крыўды навет няпрыяцелям сваім, пачынаем усіх любіць і сэрцы нашыя напаўняюцца супакоем, зьяўляецца радасьць і надзея на вечны супакой на зямлі.

Багаслаўленая гэтая Ноч, у часе якой Хрыстос стаўся ня толькі Сынам Божым, але й Чалавекам, каб нас выратаваць! Хрыстос стаўся слабым Дзіцяткам, каб мы сталіся волатамі, нарадзіўся малым, каб мы сталіся вялікімі, стаўся бедным, каб нас узбагаціць, як Дзіця плакаў у часе Свайго Нараджэньня, каб мы перасталі плакаць, каб жылі ў супакоі й радасьці.

Таму й ня дзіва, што ў гэты дзень неба й зямля радуюцца й весяляцца разам з Ангеламі й натхненна сьпяваюць: Слава на вышынях Богу й на зямлі супакой людзям добрае волі!

Таму, Дарагія Браты й Сёстры, духова злучайцеся сяньня зь сіламі нябеснымі. Слаўма Госпада Бога, Які гэтак палюбіў нас, што Сына Свайго Адзінароднага паслаў нам, каб кажны, хто верыць у Яго, не загінуў, а атрымаў жыцьцё вечнае.

Усе просім Яго, Нованароджанага Хрыста Бога й Спаса нашага, каб сярод усіх нас на Бацькаўшчыне й на выгнаньні запанавала аснова навукі Хрыстовае, каб з паверхні зямлі шчэзла цемра людзкое варожасьці, ненавісьці, сваркі й войны.

Шмат разоў мянялася ўжо аблічча зямлі. На арэну жыцьця прыходзілі й зыходзілі шмат якія народы, падалі найбольшыя зямныя ўладары, зьнікалі розныя правадыры, якія часта пакідалі пасьля сябе руіны й горыч у сэрцах людзкіх, а тымчасам радасьць сярод людзей на Раство Хрыстовае па ўсім сьвеце й цяпер магутным рэхам адбіваецца ў песьнях калядных і ў сэрцах людзей добрае волі. Ува ўсіх мовах сьвету славяць Народжанага Хрыста добрыя людзі, у тым ліку й мы Беларусы імкнемся да вышэйшых мэтаў жыцьця й духова хочам злучыцца з Князем Міру, Дабра, Праўды й Свабоды!

Таму Сьвята Раства Хрыстовага й ёсьць Сьвятам Вялікае Надзеі. Хрыстос прыйшоў да нас зь Неба як чалавек, каб паказаць нам, што асноваю нашага шчасьлівага жыцьця зьяўляецца згода, супакой, міласэрдзе, любоў, бо праз гэта мы можам злучыцца з Богам, і што толькі такое жыцьцё можа даць нам радасьць і задавальненьне.

Нажаль, ня ўсе людзі жадаюць гэткага жыцьця, бо шмат хто палюбіў больш зло, цемру, чымся дабро, сьвятло й любоў. Аднак кажны год Раство Хрыстовае прыпамінае нам аб Ягонай Навуцы й аб надзеі на лепшую будучыню. І таму Раство Хрыстовае павінна быць дарагім і радасным для нас!

І трэба цьвёрда верыць, што прыйдзе чаканы час і народжаны Хрыстос Бог наш і Айцец будучага веку вывядзе нас зь цяперашняе цемры, страху, безнадзейнасьці й бязбожжа ды накіруе да дабра, сьвятла праўды й да збаўленьня. Дзеля гэтага-ж Хрыстос і прыйшоў на зямлю, каб узмоцніць у нашых душах надзею на Яго, як Усемагутнага Творцы, які што хоча, тое можа зрабіць.

Таму мы радасна й вітаем вас зь векавечным Сьвятам Раства Хрыстовага й Новым 1979 Годам! Сьпяшайцеся да Нованароджанага Хрыста! Сьпяшайцеся аддаваць хвалу Яму ў сваёй роднай БАПЦаркве! І Ён будзе заўсёды з Вамі, багаславіць Вас і паможа адрадзіцца да новага шчасьлівага, супакойнага й раднаснага жыцьця.

Гэта нашыя пажаданьні ў дзень Раства Госпада Бога й Спаса нашага Ісуса Хрыста. Радуймася, Любыя Браты й Сёстры, бо з намі Бог! Малемася да Яго, каб каляднаю радасьцяй напоўніліся сэрцы ўсіх людзей, асабліва нашых суродзічаў на Беларусі й па ўсім сьвеце разагнаных.

Ласка й супакой Госпада нашага Ісуса Хрыста, любоў Бога Айца й лучнасьць Сьвятога Духа няхай будзе з усімі Вамі цяпер і на векі вякоў. Амін!

Каляды, Лета Божага 1978.

Пакорныя ў Богу

✠ Мітрапаліт Андрэй
✠ Архіяпіскап Мікалай

БАПЦ НА КАНФЭРЭНЦЫІ КАНАНІЧНЫХ ЯПІСКАПАЎ

Міжцаркоўная арганізацыя, Сталая Канфэрэнцыя Кананічных Праваслаўных Япіскапаў у Амэрыках (СККПЯА), старшынём якое Прымат Грэцкае Праваслаўнае Архідыяцэзіі Паўночнае й Паўдзённае Амэрыкі Архіяпіскап Якавас, правяла 17-18 кастрычніка сёлета першую Нацыянальную Канфэрэнцыю Праваслаўных Япіскапаў, у якой прынялі ўдзел і герархі Беларускае Аўтакефальнае Праваслаўнае Царквы: Архіяпіскап Мікалай (Мітрапаліт Андрэй дзеля хваробы ня здолеў паехаць) і а. Рыгор Кістэнэр. У канфэрэнцыі разам зь шасьцьма япіскапамі Грэцкае Праваслаўнае Царквы прынялі ўдзел япіскапы, архіяпіскапы або мітрапаліты Альбанскае Праваслаўнае Дыяцэзіі Амэрыкі, Антыяхійскае Праваслаўнае Хрысьціянскае Архідыяцэзіі, Баўгарскае Ўсходняе Праваслаўнае Царквы, Беларускае Аўтакефальнае Праваслаўнае Царквы, Праваслаўнае Царквы ў Амэрыцы, Румынскае Праваслаўнае Місіянерскае Архідыяцэзіі ў Амэрыцы, Сэрбскае Праваслаўнае Дыяцэзіі на Ўсходнюю Амэрыку й Канаду, Украінскае Праваслаўнае Царквы Амэрыкі, Украінскае Праваслаўнае Царквы ЗША, Украінскае Праваслаўнае Аўтакефальнае Царквы на Выгнаньні, Амэрыканскае Карпата-Рускае Праваслаўнае Грэка-Каталіцкае Дыяцэзіі ды Незалежнае Праваслаўнае Амэрыканскае Царквы.

Першая Нацыянальная Канфэрэнцыя Праваслаўных Япіскапаў, як падаецца ў прэсавым камунікаце, адбылася ў Джонстаўне ў Пэнсыльвэніі, у Карпата-Рускай дыяцэзіі (япіскап Джон Мартын). Мэтай канфэрэнцыі было пачаць касаваньне перашкодаў на шляху да поўнага эўхарыстычнага адзінства паміж цэрквамі, што належаць да СККПЯА, і тымі, што не належаць. Дзеля гэтага Архіяпіскап Якавас вызначыў Камісію Адзінства ў складзе Япіскапа Карпата-Рускае Царквы Джона Мартына (старшыня), Япіскапа Сіласа (ад Грэцкае Царквы) і Япіскапа Гэрмана (ад Праваслаўнае Царквы ў Амэрыцы).

Выступаючы на канфэрэнцыі, Архіяпіскап Якавас выказаў жаль з прычыны кананічнае разьеднанасьці праваслаўных цэркваў ды заклікаў „падаць рукі адзін аднаму ды йсьці разам наперад, прыймаючы з дарогі ўсе перашкоды". Усе ўдзельнікі канфэрэнцыі згадзіліся, што трэба рабіць далейшыя захады й праводзіць дыялёг у кірунку палепшаньня сучаснага стану.

Архіяпіскап Якавас назваў першую Нацыянальную Канфэрэнцыю Праваслаўных Япіскапаў „гістарычнай" ня гэтулькі сваймі беспасярэднімі вынікамі, колькі духам і жаданьнем перамагчы цяжкасьці. „Хрыстос між нас", — сказаў ён на заканчэньне свае прамовы.

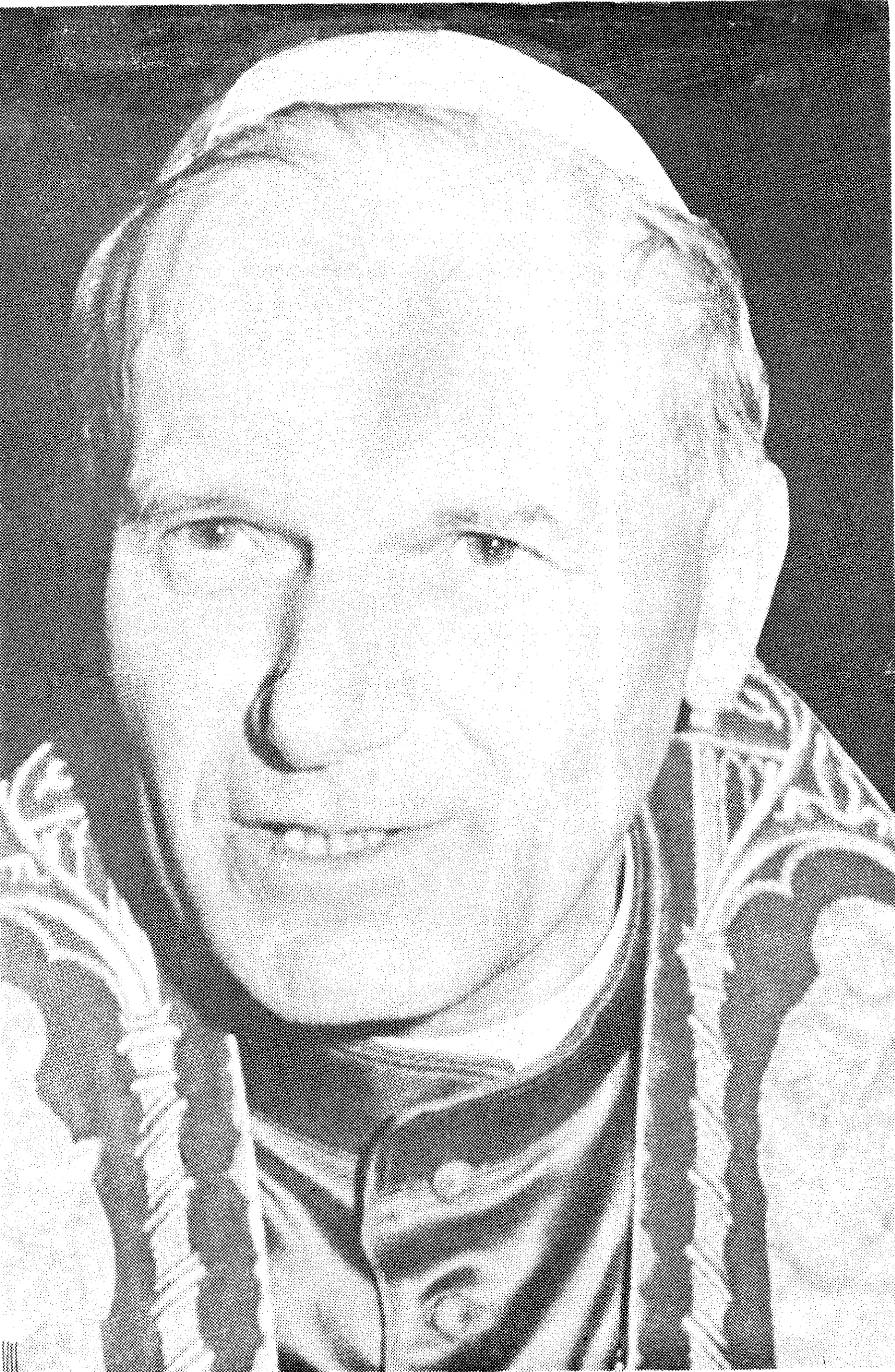
Наступная гэткая канфэрэнцыя заплянаваная на 10 травеня 1979 году ў Нью Ёрку.

НОВАЯ ЎПРАВА БГЦ

У Беларускім Грамадзкім Цэнтры ў Саўт Рывэры 16 верасьня сёлета была выбраная новая ўправа ў складзе: Ж. Навумчык — старшыня, М. Бахар — першы заступнік старшыні, А. Банкет — скарбнік, Б. Цупрык — сакратар; сябры: А. Мяжэвіч, В. Цярпіцкі, М. Палюховіч, Н. Арцюшэнка; рэвізыйная камісія: А. Занкавіч, Б. Плескачэўскі, С. Навумчык.

Першая ўправа БГЦ была сфармаваная ў жнівені 1972 году (старшыня — Барыс Шчорс), другая — у верасьні 1975 году (старшыня — Міхась Бахар).

НОВЫ ПАПА ЯН ПАВАЛ ДРУГІ

22 кастрычніка сёлета заняў Пасад Сьвятога Пятра новы Папа, якім стаўся Кракаўскі Архіяпіскап Кардынал Кароль Вайтыла, прыняўшы сабе падвойнае імя Ян Павал Другі й падчыркнуўшы гэтым, што ён застаецца верным прынцыпам абодвых папярэдніх папаў. Ён нарадзіўся ў работніцкай сям'і, дый падчас мінулае вайны й сам працаваў хвабрычным работнікам, у гарадку Вадовіцэ блізка Кракава ў Польшчы ў 1920 годзе й зьяўляецца наймалодшым Папам у бягучым стагодзьдзі й 264-ым з чаргі. Ён стаўся сьвятаром у 1946 годзе ў веку 26 год, у 1958 годзе быў хіратанізаваны на япіскапа, у 1964 годзе быў назначаны архіяпіскапам Ккркава, а ў 1967 годзе атрымаў годнасьць кардынала.

У апініі цэлага сьвету ўважаецца, што выбар Кардынала Караля Вайтылы Рымскім Папам — важная гістарычная падзея. Папа Ян Павал Другі — гэта ня толькі першы няітальянскі Папа за апошнія 455 гадоў, але таксама першы славянскі Папа й першы спадкаемнік Сьвятога Пятра з краю, што знаходзіцца ў блёку камуністычных дзяржаваў.

У сваёй першай казані Папа Ян Павал Другі ўрачыста асьветчыў: „Мы хочам цяпер працягнуць руку й адкрыць нашае сэрца ўсім народам і людзям, якія прыгнечаныя якой-небудзь несправядлівасьцяй або дыскрымінацыяй ці гэта ў эканамічным, сацыяльным ці палітычным аспэктах жыцьця, ці ў пытаньні іхнай свабоды перакананьняў або пазбаўленыя належнай ім свабоды рэлігіі". Вось-жа да народаў сьвету, прыгнечаных несправядлівасьцяй і дыскрымінацыяй, належыць і Беларускі народ. І таму й Беларускі народ, ня менш за іншыя прыгнечаныя народы, мае ўсе асновы чакаць ад Ватыкану працягнутай яму рукі й адкрытага сэрца. Гэтае хрысьціянскае спагады, пацьверджанае канкрэтнымі фактамі й чынамі, чакае ад новага Папы ўвесь паняволены бязбожным камунізмам Беларускі народ.

Нажаль, побач з абнадзейваючымі сымптомамі, выклікаюць зразумелую трывогу й некаторыя супярэчныя ім асьветчаньні новага Папы. Гэтак як падала амэрыканская газэта „Дэйлі Ворлд" у нумары за 2 лістапада сёлета ў паведамленьні, азагалоўленым „Пасланьне Папы Брэжневу", Папа Ян Павал Другі сказаў: „Я выказваю шчырую ўдзячнасьць за віншаваньні, прысланыя вашай эксцэленцыяй, з нагоды майго выбару Папам. Я зычу дабрабыту (prosperity) **савецкаму народу** (падчыркнута намі — Рэд.) й міру ўсім народам на зямлі". Вось-жа гэтае абазначаньне падсавецкіх народаў як аднаго „савецкага народу" можа наводзіць на думку, што новы Папа таксама вызнае ведамую крэмлёўскую тэзу апошніх год, што быццам у Савецкім Саюзе заіснавала новая гістарычная супольнасьць — савецкі народ, і што тэза гэтая прадбачыць поўную русыфікацыю паняволеных Масквой нерасейскіх народаў, у тым ліку й нашага Беларускага народу.

У сувязі з гэтым мы ўважаем за мэтазгоднае паўтарыць гэтта нашую рэакцыю на асьветчаньне Папы Яна Паўла Першага пра ягоныя жаданьні абараняць „бедных і пакрыўджаных". У нумары 257 нашай газэты за верасень сёлета мы пісалі:

„Хацелася-б спадзявацца, што Апостальскі Пасад у паняцьце „бедных і пакрыўджаных" укладзе пахрысьціянску шчодры зьмест, дадаўшы да традыцыйнага гэтаму паняцьцю сацыяльнага аспэкту, аспэкт культурны, а традыцыйную абмежанасьць гэтага паняцьця да сацыяльных нізоў тае ці іншае нацыі пашырыць на нацыянальныя меншыні ў складзе большых дзяржаваў (як прыкладам, Беларусь у СССР), што таксама церпяць ад духовае беднасьці й прыгнёту з боку цэнтралізаваных рэжымаў ды чакаюць зразуменьня й маральнага заступніцтва ад Апостальскага Пасаду. Асабліва гэта датычыцца да беларускіх рыма-каталікоў „бедных і пакрыўджаных" падвойна: ад бязбожнага маскоўскага рэжыму, а наўзьверх гэтага, будучы пазбаўленымі права на сваю вышэйшую рыма-каталіцкую герархію, — ад нястачы справядлівае ўвагі з боку Ватыкану".

Нашыя пазыцыі, выказаныя ў прыведзеных словах, застаюцца ў гэткай-жа моцы й пры Папе Яну Паўлу Другім. Беларускі народ усіх веравызнаньняў мае права спадзявацца, каб у васобе новага Папы мець аўтарытэтнага свайго абаронька перад паняволеньнем чырвонай Масквой, паняволеньнем ня толькі рэлігійным, а й нацыянальным.

Помнік Максіму Багдановічу работы Сяргэя Вакара плянуюць паставіць на адным із сквэраў Менску да 90-годзьдзя ад нараджэньня паэты, што споўніцца ў 1981 годзе. („Голас Радзімы" №43, 26. X. 78).

© PDF: Kamunikat.org 2011 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2011

© PDF: Kamunikat.org 2011 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2011

BIELARUS
Byelorussian Newspaper in the Free World
Published monthly by
BYELORUSSIAN-AMERICAN ASSOCIATION, Inc.
Subscription $ 10.00 yearly.
„БЕЛАРУС" — Газэта Беларусаў у Вольным Сьвеце.
Выходзіць месячна. Рэдагуе Калегія.
Выдае: Беларуска-Амэрыканскае Задзіночаньне.
Выпіска зь перасылкаю — 10.00 дал. на год.
Незамоўленыя рукапісы назад не зьвяртаюцца.
зь якімі Рэдакцыя не згаджаецца.

ПАМАГЧЫ А. КРУЦЬКУ ПРЫЕХАЦЬ Ў ЗША!

Дзяржаўны Дэпартамант ЗША, некаторыя сэнатары й кангрэсмэны ўзяліся разгледзець справу дапамогі Аляксандру Круцьку перабрацца зь Беларусі ў Амэрыку да свае дачкі Галіны Харавец, якая жыве ў Саўт Рывэры. Аляксандру Круцьку 71 год, ён 18 гадоў адседзіў у савецкіх турмах і канцлягерах. Цяпер ён жыве ў вёсцы Цынкавічы Каловіцкага сельсавету Вялейскага раёну. Пасьля таго, як Аляксандар Круцько пачаў рабіць стараньні выехаць у Амэрыку, куды яго выклікае дачка, мясцовыя савецкія ўлады пачалі шантажаваць яго й пагражаць забраць яго ў „шпіталь" (псыхіятрычную бальніцу?), куды ён зусім ня хоча йсьці.

Беларуска-амэрыканская грамадзкасьць павінна зрабіць усё магчымае, каб дапамагчы Аляксандру Круцьку ўжыцьцёвіць сваё права жыць на старасьці гадоў із сваімі дзецьмі ў Амэрыцы. Дапамога гэтая можа быць выказаная зваротам увагі сваіх кангрэсмэнаў на пагвалчаньне ў Савецкай Беларусі права чалавека.

"СПРАВА АЎГЕНА БУЗІНЬНІКАВА"

(ЯШЧЭ АДЗІН БЕЛАРУСКІ ІНШАДУМЕЦ)

Паводля выдаваных радыям „Свабода" „Матарыялаў Самвыдавецтва" (выпуск 36-78 з 27 кастрычніка 1978 г.), сёлета 18 траўня ў г. Сьветлагорску Гомельскае вобласьці быў арыштаваны Аўген Бузіньнікаў, 1938 году нараджэньня, работнік трэсту Запхімбудмантаж. Пра гэта падаецца ў ананімным дакумэньце пад заг. „Справа Аўгена Бузіньнікава".

На кватэры Бузіньнікава паліцыя зрабіла ператрус і забрала ягоныя асабістыя нататкі, лісты, запісныя кніжкі. Справу Бузіньнікава вядзе Гомельская абласная пракуратура. Улады абвінавачвалі Бузіньнікава спачатку ў антысавецкай агітацыі, а пасьля перакваліфікавалі абвінавачаньне на „пашыраньне выяўна хлусьлівых выдумак, што кампрамітуюць савецкі дзяржаўны й грамадзкі лад". Бузіньнікава трымаюць у абласной сьледчай турме Гомеля. Ад 20 да 30 чырвеня сёлета ён быў на псыхіятрычнай экспэртызе ў Гомельскай псыхіятрычнай бальніцы, але, як відаць, яго прызналі за здаровага.

У справе Бузіньнікава дапытвалі ягоных суслужыўцаў, работнікаў Брачэню й Майсеева, а таксама цётку ягоную З. Манкевіч. Бузіньнікаву ставіцца ў віну: а) ліставаньне з іншадумцамі й падаваньне ў лістох да іх вестак, што зьнеслаўляюць савецкі лад; б) слуханьне замежных радыяперадачаў і пашыраньне іхнага зьместу; в) ягоная, быццам-бы, просьба перадрукаваць працу ўкраінскага іншадумца Міколы Рудэнкі, паэты, заснавальніка ўкраінскага камітэту судзеяньня ўжыцьцяўленьню Гэльсынкаўскага пагадненьня, засуджанага сёлета на сем гадоў канцлягеру й пяць гадоў ссылкі.

Аўген Бузіньнікаў быў суджаны ўжо два разы. Першы раз — у 1956 годзе, у 18-гадовым веку, за спробу перайсьці дзяржаўную мяжу ў раёне г. Батумі ў Грузіі. Быў ён засуджаны тады на тры гады. Па звальненьні з турмы жыў у г. Навачаркаску, працаваў гружчыкам.

У лютым 1966 году на кватэру Бузіньнікава зьявілася міліцыя, шукаючы, быццам-бы, крадзеных рэчаў. Паколькі ў іх ня быў аформлены ордэр на ператрус, Бузіньнікаў пачаў пратэставаць. Тады міліцыянэры накінуліся на яго й пачалі біць яго. Бузіньнікаў, бароначыся, схапіў паляўнічы тапорык ды выгнаў іх з хаты, лёгка параніўшы пры гэтым трох міліцыянэраў. Ён быў засуджаны йзноў на 12 гадоў суровага лягернага рэжыму. На судзе адчуваўся палітычны ўхіл працэсу, паколькі пракурор трымаў увагу на выявах у Бузіньнікава буржуазнае ідэялёгіі.

У зьняволеньні Бузіньнікаў прабыў 9 гадоў, яго звольнілі 21 лютага 1976 году на просьбу аб дараваньні, пададаную сваякамі. Апошнім часам ён жыў у Сьветлагорску, працуючы сьлёсарам-мантажнікам.

У студзені 1977 году Бузіньнікаў наведаў у Маскве Андрэя Сахарава, ліставаўшыся зь ім раней. Пасьля гэтага органы КДБ наладзілі сачэньне за Бузіньнікавам, спынілі даваньне камандыровак у справах працы, ціраз выклікалі на абсьледваньне да псыхіятры.

Бузіньнікаў пісаў таксама лісты А. Гінзбургу (цяпер зьняволенаму), В. Някіпелаву (зь якім ліставаўся й Міхал Кукабака) ды іншым. Відаць, гэтае ліставаньне, перахопленае органамі КДБ, і ставіцца цяпер у віну Аўгену Бузіньнікаву.

Гэткі вось зьмест ананімнага дакумэнту, напісанага неўзабаве пасьля 30. VI. 1978 г. ды перадрукаванага цяпер з фатакопіі арыгіналу ў выданьні радыя „Свабода" „Материалы Самиздата" пад нумарам 3362.

МОЛАДЗЬ ЗЬ БЕЛАРУСІ Ў „ЛЕВАЙ АПАЗЫЦЫІ"

Як падала за агенцтвам Рэйтэра газэта „Нью Ёрк Таймс" (15 лістапада 1978), у Ленінградзе быў арыштаваны 20-цігадовы студэнт Аляксандар Скобаў, які арганізаваў там спасярод студэнтаў Ленінградзкага ўнівэрсытэту групу маладых іншадумцаў пад назовам „Левая апазыцыя". Аляксандар Скобаў заснаваў таксама „камуну"-дом, у якім моладзь зьбіралася на абмяркоўваньне мастацтва, палітыкі й філязофіі. „Камуна" гэтая, як падае „Нью Ёрк Таймс", праіснавала паўтара гады й прыцягнула была да сябе моладзь зь Ленінграду, балцкіх рэспублікаў, Беларусі й Малдавіі, пакуль яе паліцыя не зачыніла ў верасьні сёлета.

АГУЛЬНЫ СХОД БАЗА Ў НЬЮ ЁРКУ

5 лістапада сёлета ў залі Беларускага Грамадзкага Цэнтру пры Атлянтык эвеню 401 у Брукліне адбыўся гадавы справаздачна-перавыбарны агульны сход сяброў Ньюёркаўскага Аддзелу Беларуска-Амэрыканскага Задзіночаньня. Сход адчыніў і сьцьвердзіў вымаганы статутам кворум старшыня ўступаючай Управы Мікола Кунцэвіч. За старшыню сходу быў абраны Гіпаліт Паланевіч, за сакратара — Аляксандар Міцкевіч.

Справаздачу зь дзейнасьці Аддзелу зрабіў сп. М. Кунцэвіч. Ад імя Управы Аддзелу ён прыймаў удзел у 17-ым Кангрэсе БАЗА ў Кліўленьдзе ў пачатку верасьня 1977 году. 11 сьнежня летась Управа зладзіла сьвяткаваньне 57-ых угодкаў Слуцкага Паўстаньня. Пасьля Божае Службы й Паніхіды ў катэдральным Саборы Сьв. Кірылы Тураўскага па загінулых гэроях адбылася ўрачыстая акадэмія з рэфэратам д-ра Вітаўта Кіпеля. 18 сьнежня 1977 году старшыня Управы й колькі сяброў Аддзелу прынялі ўдзел у канфэрэнцыі Рады Дырэктароў арганізацыі Амэрыканцы за Свабоду Паняволеных Народаў, на якім выступілі ведамыя ў Нью Ёрку расейскія дысыдэнты Ігар Сінявін і Пётр Балдыроў з паведамленьнем аб заснаваньні імі расейскай дэмакратычнай арганізацыі „За Расею без Калёніяў".

У сёлетнім годзе Управа Аддзелу супольна з Галоўнай Управай БАЗА, Аддзелам у Нью Джэрзі й Арганізацыяй Беларуска-Амэрыканскай Моладзі наладзілі ўрачыстую акадэмію на 60-ыя ўгодкі Акту 25 Сакавіка з прынагодным рэфэратам галоўнага рэдактара „Беларуса" д-ра Станіслава Станкевіча й старшыні Галоўнай Управы АБАМ Юркі Азаркі ды мастацкай праграмай. 23 ліпеня сёлета Управа прыймала ўдзел у Тыдні Паняволеных Народаў у Нью Ёрку пры Статуі Свабоды. Заступнік старшыні Управы Аддзелу Ф. Бартуль прыймаў удзел у 13-ай Сустрэчы Беларусаў Паўночнае Амэрыкі, што адбылася напачатку верасьня сёлета ў Таронце. Фінансавую справаздачу зрабіў скарбнік Аддзелу Валянцін Міцкевіч.

Справаздачу Рэвізыйнае Камісіі зрабіў ейны старшыня д-р Вітаўт Тумаш. Пасьля дыскусыі над справаздачамі сход прызнаў уступаючай Управе абсалюторыю з падзякаю.

Пасьля дыскусіі сход пастанавіў даручыць старой Управе Аддзелу пад старшынствам М. Кунцэвіча й старой Рэвізыйнай Камісіі пад старшынствам д-ра В. Тумаша выконваць іхныя функцыі да наступнага агульнага сходу, які будзе скліканы ў траўні 1979 году дзеля выбару дэлегатаў на 18-ы Кангрэс БАЗА.

УРАЖАНЬНІ З ПАДАРОЖЖА Ў ПОЛЬШЧУ

Самалёт Jumbo Jet 747 Брытанскай авіяліні падняўся ў прастор. Пасьля інструкцыяў, як захавацца ў выпадку аварыі, як надзімаць ратунковую камізэльку, зь якой давялося-б ляцець уніз, у акіян, былі пададзеныя напіткі дзеля падтрыманьня настрою. Ляцім у Лёндан, а адтуль у Варшаву. У гэтым годзе мой бацька скончыў 90 гадоў свайго жыцьця, брат адсьвяткаваў свае 50-ыя ўгодкі, а й я ўзброілася сякімі-такімі датамі й ляту, каб хоць некалькі тыдняў правесьці з роднымі, зь якімі разлучыў мяне лёс.

Пасьля цудоўных амэрыканскіх аэрапортаў лёнданскі паказаўся старым, раськінутым па вялікім прасторы, у той час, як варшаўскі выдаецца малым, пустым, бяз жыцьця, з абмежаваным рухам самалётаў польскай авіяліні „Лёт", брытанскай „Брытыш Айрвэйс", амэрыканскай „Пан-Ам" і савецкай „Аэрофлот". Абслуга аэрапорту вайсковая, бо, як кажуць некаторыя Палякі, „Пожондэк мусі быць". Пасьля праверкі пашпартоў ідзём атрымліваць багаж. Мой, аказваецца, астаўся ў Лёндане й трэба наступных пару дзён правесьці ў польскай сталіцы, чакаючы яго.

Варшава, пасьля ейнага камплетнага зьнішчэньня падчас паўстаньня ў 1944 годзе, загойвае раны вайны, разбудоўваецца й набірае выгляду вялікага мадэрнага гораду. Шмат зелені, паркаў, сквэраў, абсаджаных чырвонымі розамі. Некалькі новых высокіх хмарачосаў, некаторыя фінансаваныя й эксплятаваныя на працягу пэўнага часу Швэцыяй. Дом Культуры, „дар" Савецкага Саюзу Польшчы, надалей узвышаецца над горадам і надалей ненавіджаны Палякамі. Цэлыя кварталы новых камплексаў жыльлёвых будынкаў вельмі таннай канструкцыі. Абмежаваныя жыльлёвай плошчай кватэры цесныя, без камфорту, часта бяз ваннаў, а ў прыбіральнях у такім новым „мадэрным" доме яшчэ надалей трэба пацягваць за ланцужок. Кажны мроіць аб лепшай, мадэрнейшай кватэры, якія маюць будавацца ў будучыні, але тымчасам людзі жэняцца, дзеці родзяцца, растуць, а мроі застаюцца мроямі. У цэлым горадзе нельга знайсьці хварбы, каб памаляваць гэтую кватэру, бо, быццам, польскай хварбай малююць Маскву, якая рыхтуецца да Міжнароднай Спартовай Алімпіяды, што мае адбыцца ў 1980 годзе.

На кажным кроку можна бачыць мэмарыяльныя таблічкі, якія напамінаюць забітых падчас паўстаньня. Сьвежыя кветкі пад таблічкамі кажуць аб тым, што народ шануе памяць сваіх гэрояў. У гадавіну паўстаньня 1-жа жніўня ўся Варшава прыймае ўдзел у ўрачыстых набажэнствах у касьцёлах, а моладзь трымае ганаровую варту пры гэтых таблічках. Чытаючы іхны зьмест, міжвольна думка ляціць да магілаў нашых нацыянальных гэрояў „. . . колькі іх і дзе ляжыць, невядомых, няпрызнаных, не аплаканых нікім, толькі ў полі адзінокіх ветру посьвістам пустым".

На левым беразе Віслы стаіць вялізарны помнік савецкім гэроям, якія, быццам, загінулі ў вызваленьні Варшавы. Які зьдзек! Кажны варшавяк ведае, што савецкая армія 6 месяцаў стаяла на другім беразе Віслы й чакала, каб прыйсьці ў Варшаву ўжо на папялішча.

У той час, як у Амэрыцы сьвятыні пусьцеюць, амэрыканская моладзь, здэмаралізаваная залішняй свабодай, духова апустошваецца, у Польшчы касьцёлы перапоўненыя вернікамі старэйшага й малодшага пакаленьня. У Італіі, цэнтры каталіцкага хрысьціянства, пад бокам Ватыкану, бушуюць камуністычныя Чырвоныя Брыгады, тэрарысты, а ў Польшчы, пры бязбожнай камуністычнай уладзе Палякі засталіся верныя сваёй царкве. Наведала я праваслаўны сабор Сьв. Марыі Магдалены на Празе. Вернікаў мала. Старэйшыя жанчыны ў хустках на галаве адбіваюць паклоны перад аналоем і абцалоўваюць іконы. Трохі турыстых із заходняга й усходняга сьвету (пазнаць можна па вопратцы). Цудоўны царкоўны хор настройвае да малітвы.

Польшча за апошнія 10 гадоў зматарызавалася. На вуліцах і дарогах Фіяты, Сырэнкі, Палянэзы й шмат іншых самаходаў із суседніх краінаў. Цяпер Палякам свабодна можна ехаць самаходамі па Усходняй Нямеччыне. Таму Саветы старанна замацоўваюць ахову граніц паміж Усходняй і Заходняй Нямеччынай, каб, барані Божа, ніхто не падаўся спакусе выбраць свабоду. У Амэрыцы, дзе, быццам, высокі працэнт беспрацоўных, вуліцы гарадоў пустыя, затое ў Варшаве падчас працоўных гадзін усюды поўна народу. Аўтабусы, трамваі, цягнікі, тэатры перапоўненыя. Начамі спакойна можна хадзіць вуліцамі гораду, жулікаў і прастытутак ня відаць, але горад пусты. На вулічным плякаце: „Алькаголь — твой вораг нумар адзін" нехта дапісаў: „Ну то лі яго ў морду"! І п'юць шмат, не зважаючы на 100%-ную падвышку цэнаў на алькагольныя напіткі.

У кнігарні, дзе былі выстаўленыя прыгожыя кнігі савецкага выданьня ў ангельскай мове пра Літву, Украіну, Расею, Маскву, Кіеў, Ленінград, навет Пскоў, пра Беларусь ці Менск кнігаў ня было, бо, быццам, як мне сказалі, ніхто імі ня цікавіцца (ня верыцца гэтаму! — Рэд.). Тое самае ў крамах з кружэлкамі.

Пагода не паслужыла, бо на працягу амаль цэлага жніўня было холадна й дажджліва. Польскія ПГР-ы (дзяржаўныя зямельныя гаспадаркі), пабудаваныя на тым самым прынцыпе, што й савецкія саўгасы, змарнавалі тысячы гэктараў збожжа, не сабраўшы яго ў час. Польскага селяніна абурае гэткае гаспадараньне, але ніяк памагчы ня можа. Мяса не хапае, даўгія чэргі, бо, як кажуць, гэта мы тут у Амэрыцы зьядаем польскія шынкі. Не зважаючы на нараканьні, польскі селянін усё-ж жыве лепш, чымся перад вайной. Ён зьяўляецца фундамантам дзяржаўнае гаспадаркі, а не абшарнік, як калісьці.

У Сілезіі знаёмыя лёзунгі: „Павяліч сваю прадукцыю на карысьць дзяржавы", „Партыя й народ — гэта адно" й г. п. І вуглякопы стараюцца дабіваць вугаль кажны дзень у годзе, які пасьля ладуецца на таварныя цягнікі й адсылаецца на Ўсход. Дзеля прысьпяшэньня й аблягчэньня гэтай акцыі чыгуначная лінія із Сілезіі да граніцы Савецкага Саюзу пашыраецца. Кажны, аднак, баіцца пра гэта голасна казаць, каб, барані Бог, не зрадзіць дзяржаўнае „тайны" й ня быць вінаватым.

Урадаўцам публічнае абслугі раіла-б прайсьці курс добрых манераў. Гэтыя людзі выконваюць свае абавязкі без найменшага энтузіязму, зьнеахвочаныя, ня ўслужлівыя, панурыя, бо, як тут кажуць: „Чы сень стоі, чы сень лежы — два тысёнцэ сень належы".

Не зважаючы на антыамэрыканскую прапаганду ў польскім радыі й тэлевізіі, кажнаму хацелася-б паехаць у Амэрыку й самому пераканацца, што ўсё тут інакш. Хацелася-б паглядзець на амэрыканскія дамы, самаходы, крамы й, бязумоўна, пабачыць гэтых „бедных" галодных нэграў, якіх мы тут, быццам, лінчуем, эксплятуем і сэгрэгуем(?!). Набраць мех даляраў і, вярнуўшыся назад, купіць дом, самаход, дываны, югаслаўскія мэблі... Аб прыватнай ініцыятыве ніхто ня думае, бо магчымасьці для гэтага вельмі сьціплыя. Хіба трэба быць „бадыляжэм" (агароднікам) і тады можна зарабляць шмат грошай, дастаўляючы ў гарады гародніну.

Маладое пакаленьне, ужо адукаванае ў Народнай Польшчы, ахвотна (для карыеры) ўступае ў рады камуністычнай партыі й „будуе" новае заўтра — камунізм. За гэта яны маюць прывілеі: лепшую кватэру, закрыты распадзел тавараў, ськіраваньні на найлепшыя курорты й магчымасьці службовых выездаў заграніцу. Гэтыя людзі, ужо нашпікаваныя партыйнай прапагандай, становяцца патрыётамі камунізму й Савецкага Саюзу, а не свайго краю. Паводля іх, канцэнтрацыйныя лягеры ў Савецкім Саюзе — гэта выдумка Салжаніцына й амэрыканскай прапаганды.

На заходніх, г. зв. „одзысканых" землях Польшчы жывуць у бальшыні перасяленцы із Заходняй Беларусі й Заходняй Украіны, якія ў 1945 і 1955 гадох перасяліліся ў Польшчу, ведаючы, што нясе з сабой расейская камуністычная ўлада. Украінцы, пераважна Лэмкі з Карпатаў, былі перасяленыя прымусова. Праязджаючы праз паняменскія вёскі можна ўбачыць беларускі быт, беларускіх бабуляў, твары беларускіх дзяцей, а на могілках знаёмыя беларускія прозьвішчы спад Маладэчына, Глыбокага, Ашмянаў, Навагрудка. Шмат якія з гэтых перасяленцаў часта езьдзяць на бацькаўшчыну, каб адведаць сваіх родных або сьцягнуць іх да сябе ў госьці. Спаткала я настаўніцу зь Менску, Беларуску, якая ні слова ня ўмее сказаць пабеларуску. Я яе пытаю, як-жа яна можа вучыць беларускіх дзяцей, ня ведаючы беларускай мовы? „— Я ўчу іскусства" — адказвае. Яна казала, што беларускія вёскі пусьцеюць, бо старэйшыя адыходзяць на той сьвет, а моладзь уцякае ў гарады, дзе вучаць іх там такія настаўнікі, як яна сама. Чым найбольш на Беларусі запоўненыя крамы? — гарэлкай і „чарнілам" (таннае віно). Хлеба хапае. Зь нястачы іншага корму, людзі кормяць хлебам карову ці сьвіньню (хіба гэным закупленым у Амэрыцы?). Беларус заўсёды адзначаўся сваймі высокімі маральнымі якасьцямі. Цяпер навет і гэта зьнішчана. Свабодная любоў, разводы па 3-4 разы, алькагалізм — на парадку дня. Відавочна гэты духовы занепад ідзе ў пары з тэхнічнымі дасягненьнямі, як „лямпачка Ільліча" (электрычнасьць), матарызацыя, палёты ў космас.

Жнівень у Польшчы — месяц Інтэрнацыянальных Фэстываляў Песьні й Танцаў у гарадох Зелёна Гура й Сопоты. Зьяжджаюцца тады ансамблі розных сатэлітных краінаў, а таксама ансамблі зь Беларусі, якіх на станцыі ў Збоншынку вітаюць прадстаўнікі гарадзкой управы, школьная моладзь з аркестрай і сьцягамі БССР і, бязумоўна, ансамблі некаторых афрыканскіх краёў. Месяцаў дзевяць пазьней польскія дзяўчаткі родзяць прадстаўнікоў „брацкай" чорнай расы...

Калі вы едзеце ў Польшчу з амэрыканскімі далярамі, кажны распластаецца перад вамі з услугамі. Падарожжа й цэлая такая эскапада каштуе даволі шмат, але, каб пабачыць лясы, нівы, мэндлікі збожжа, буслаў, паслухаць знаёмы сьпеў птушак, гутаркі людзей, спаткацца з роднымі, а цяпер падзяліцца з вамі сваймі ўражаньнямі — усё гэта варта.

Бацьку майму зрабілі вялікае прыняцьце з вялізарным тортам і 90 сьвечкамі. Нагаварыліся, напланаваліся й разьехаліся кажны ў свой бок із сумам у сэрцы, што можа гэта сустрэча была апошняй.

У Лёндане прагавіта накінулася на газэту „Лёндан Таймс" і „Гэралд Трыбюн", каб даведацца, што дзеялася ў сьвеце падчас маёй адсутнасьці. У той час, як на варшаўскім лётнішчы тэмпэратура была 7°+С, дома я акунулася ў сваю 95°+F.

Турыстка

ЧЭХАСЛАВАЦКАЕ СЬВЯТКАВАНЬНЕ Ў ЛЁС АНДЖЭЛЕСЕ

У нядзелю 29 кастрычніка сёлета ў Лёс Анджэлесе перад галоўным будынкам Гарадзкой Управы адбылася ўрачыстая праграма падняцьця чэхаславацкага сьцягу, прысьвечаная 60-ым угодкам абвешчаньня незалежнасьці Чэхаслаўскай Рэспублікі ў 1918 годзе. Урачыстасьць была зарганізаваная Чэхаславацкай Радай Амэрыкі. Ад імя іншых паняволеных народаў прывітаў прысутных д-р Альгерд Клейнот. Сярод гасьцей быў і беларускі прадстаўнік сп. Часлаў Найдзюк.

Н.

© PDF: Kamunikat.org 2011 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2011

© PDF: Kamunikat.org 2011 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2011

АМЭРЫКАНСКАЯ АСАЦЫЯЦЫЯ ПАДТРЫМОЎВАНЬНЯ СЛАВЯНАВЕДЫ

Зьлева направа: Д-р В. Кіпель, Гэлена Кананчук, Інж. К. Калоша на фоне выстаўкі беларускага народнага мастацтва ў гор. Калумбус

У кастрычніку сёлета ў горадзе Калумбус, у штаце Огаё, адбылася чарودная дзясятая канфэрэнцыя Амэрыканскае Асацыяцыі падтрымоўваньня славянаведы. Гэтая Асацыяцыя славянаведаў — адна з найбольшых арганізацыяў навукова-дасьледнага профілю ў Амэрыцы.

Заснаваная Асацыяцыя ў 1948 годзе. Цяпер яна налічвае колькі тысячаў сваіх сяброў. На сёлетняй канфэрэнцыі ў Калумбусе было больш за тысячу асобаў. Да Асацыяцыі належаць індывідуальна дасьледнікі славянаведы, а таксама сябрамі Асацыяцыі могуць быць розныя дасьледныя установы, інстытуты й унівэрсытэты. Гэтак у сёлетнім годзе да Асацыяцыі належаць 62 унівэрсытэты й больш за 25 розных інстытутаў, як прыкладам, Польскі Інстытут Амэрыкі, Асацыяцыя Харвацкіх Дасьледнікаў, Асацыяцыя Дасьледваньня Ўсходняе Эўропы ды даўгі сьцяг іншых із сумежнымі зацікаўленьнямі арганізацыяў.

Мэта Асацыяцыі — падтрымоўваць вывучэньне славянскіх народаў, іхнае мовы, гісторыі, культуры, эканомікі й сучаснага стану. Ужыцьцяўляецца праграма гэтага шырокага дасьледваньня перш-наперш праз унівэрсытэты, падтрымоўваньне паасобных навукоўцаў і навуковых праектаў ды праз арганізацыйную структуру самое Асацыяцыі, у якой на сяньня дзейнічаюць розныя сэкцыі, што маюць беспасярэдня сувязь з унівэрсытэтамі й паасобнымі навукоўцамі. Значная ўвага ў дзейнасьці Асацыяцыі даецца накіроўваньню, заахвочваньню й падтрымоўваньню славянаведных студыяў на ўнівэрсытэтах сярод студэнцкае моладзі, а апошнім часам праз друкаваньне дапаможнікаў для сярэдніх школаў ды пашырэньне дасьледваньняў славянскага сьвету ў сярэдніх школах сярод вучняў і настаўнікаў.

Асацыяцыя мае сваё выдавецтва, якое, апрача пэрыядычных выданьняў, штогоду або друкуе беспасярэдня, або падтрымоўвае выданьне розных манаграфіяў на славянаведныя тэмы. Асацыяцыя таксама падтрымоўвае распрацоўваньне розных славянаведных тэмаў на ўнівэрсытэтах шляхам шырокае праграмы стыпэндыяў і фінансавых дапамогаў студэнтам славянаведы.

Галоўныя пэрыядычныя выданьні Асацыяцыі ў сёлетнім годзе гэткія: "Slavic Review" („Славянскі Агляд") — квартальны часапіс абыймае ад 150 до 200 бачынаў, 37-ы нумар якога выходзіць сёлета. Другое важнае пэрыядычнае выданьне Асацыяцыі — гэта тыднёвы бюлетэнь „Агляд савецкага друку", які выдаецца ад 1949 году. Гэты бюлетэнь анатоўвае больш за 50 савецкіх газэтаў і часапісаў, у тым ліку й газэту „Советская Белоруссия" ды друкуе штоквартальна асобны тэматычны паказьнік матар'ялаў. Тэматыка гэтага бюлетэню вельмі шырокая, але асноўная ейная скіраванасьць на гуманітарныя навукі, эканоміку й гісторыю. Асацыяцыя друкуе таксама месячны бюлетэнь для сваіх сяброў, у якім пераважна даецца хроніка дзейнасьці Асацыяцыі ды міжнародныя навіны, цікавыя для славянаведаў.

Апрача гэтага, Асацыяцыя выдае пэрыядычна гадавік „Амэрыканская Бібліяграфія Славянскіх і Ўсходнеэўрапейскіх Дасьледваньняў" — асноўны амэрыканскі ўлікавы бібліяграфічны паказьнік артыкулаў на тэмы славянскіх дасьледваньняў ды таксама гадавы даведнік сяброў Асацыяцыі, у якой, дарэчы, ёсьць цімала навукоўцаў беларусаў, што працуюць у розных унівэрсытэтах і іншых дасьледных установах Амэрыкі. Выдаюцца таксама гадавыя, анатаваны паангельску, паказьнікі да газэты „Правда" ды іншыя дапаможныя даведнікі.

Асноўны агляд дзейнасьці ды апрацоўваньне плянаў будучае дзейнасьці робіцца на гадавых канфэрэнцыях Асацыяцыі. Сёлетняя канфэрэнцыя ў Калумбусе, што адбывалася ад 12 да 15 кастрычніка, была асабліва людная. На канфэрэнцыі было зарэгістравана больш за 1000 удзельнікаў, а праца праходзіла ў 95-ці сэкцыях, больш за дваццаць адміністрацыйных паседжаньнях ды дзясятку пленарных сэсіяў. Агулам на канфэрэнцыі было прачытана каля 400 дакладаў.

Вельмі шырокая была й тэматыка канфэрэнцыі. Вялікая ўвага была дадзеная на канфэрэнцыі аналізу палітычнага стану ў усходня-эўрапейскіх краёх, асабліва за мінулае дзесяцігодзьдзе ад часу акупацыі Чэхаславаччыны савецкімі войскамі ў 1968 годзе. Неаднаразова было адзначанае штораз бліжэйшае супрацоўніцтва, асабліва ў галіне культуры й навукі між усходня-эўрапейскімі краямі й Заходняй Эўропай. У дакладах на палітычныя тэмы рабіўся агляд камуністычнае тактыкі й за межамі Эўропы: у Анголе, Паўдзённай Амэрыцы й Азіі. Некалькі дакладчыкаў праналізавала нарастаньне напружаньня між Савецкім Саюзам і Кітаем. Блізка сорак дакладаў у большай ці меншай меры былі прысьвечаныя ці занакралі стан і праблемы разьвіцьця й дасьледваньня моваў, у тым ліку й мовы беларускае. У вадным з дакладаў было адзначана, што на Захадзе трэба выдаць ангельска-беларускі й беларуска-ангельскі слоўнікі, бо ані ў плянах Акадэміі Навукаў БССР, ані ў плянах іншых беларускіх выдавецтваў замежнаманых беларускіх слоўнікаў друкаваць не прадбачваецца, а дасьледваць беларускую мову й літаратуру ангельскаму навукоўцу бяз гэткага слоўніка бадайшто немагчыма. Дарэчы, слоўнік гэткі рыхтуецца цяпер да друку ў Канадзе.

Значная ўвага ў дакладах была дадзеная дасьледваньню гістарычнае мовы Вялікага Княства Літоўскага. Шмат дакладаў было на тэму гісторыі ўсходня-славянскіх народаў, іхнага паходжаньня ў сьвятле новых дадзеных навукі, фармаваньня дзяржаўнасьці Беларусі, Украіны й Расеі. У дакладах на літаратурныя тэмы разглядалася творчасьць расейскіх клясыкаў Льва Талстога, Пушкіна, Ганчарова, а таксама агульныя тэмы, як футурызм, праблемы фэльетоннага жанру й інш. У сэкцыі мастацтваведы быў прачытаны шэраг дакладаў пра паасобных мастакоў, як Даўжэнка, Казімер Малевіч, а таксама пра мастацкія плыні ды калекцыі мастацтва ў Савецкім Саюзе. Дзясяткі дакладаў былі на тэмы эканамічнага планаваньня як у Савецкім Саюзе наагул, гэтак на Ўкраіне й Беларусі ў прыватнасьці, на тэмы транспарту, эканамічнага капіталаўкладаньня, структуры эканамічна-адміністрацыйных установаў ды іншыя.

Асабліва шырокую аўдыторыю мелі даклады на тэмы бібліятэказаведы, архіваў ды збору й пашырэньня навуковае інфармацыі. Асобная сэсія была прысьвечаная праблемам набываньня славянскіх кніжак, перш-наперш беларускіх і украінскіх.

На канфэрэнцыі было вельмі шмат прадстаўнікоў з Вашынгтону. Было прачытана колькі дакладаў выдатнымі ўрадаўцамі, а асноўны даклад аб заданьнях і плянах дасьледваньняў Савецкага Саюзу й Усходняе Эўропы зрабіў дырэктар аддзелу Кадраў Дзяржаўнага Дэпартаманту ЗША, былы пасол Задзіночаных Штатаў Амэрыкі ў Румыніі Гары Барнс.

Наступная адзінаццатая канфэрэнцыя Асацыяцыі адбудзецца ў кастрычніку 1979 году на славутым Ейльскім унівэрсытэце ў штаце Канэктыкэт.

Гадавыя канфэрэнцыі Асацыяцыі прыцягваюць штораз большую ўвагу сярэдняга Амэрыканца ды палітычных дзеячоў Амэрыкі, бо канфэрэнцыі гэтыя ўсё больш становяцца выдатным форумам навуковых кантактаў і супрацоўніцтва. Дарэчы, сёлета губэрнатар штату Огаё Джэймс Родс абвесьціў тыдзень ад 9 па 15 кастрычніка Тыднем Спадчыны Ўсходнеэўрапейскіх Народаў, у правядзеньні якога прынялі ўдзел навуковыя, адміністрацыйныя й палітычныя установы, бібліятэкі й школы, паасобныя гарады, а таксама было аддадзена шмат увагі рэкляме й спадчыне Беларусаў, Украінцаў, Расейцаў, Палякаў і іншых славянскіх народаў.

На канфэрэнцыі беларуская тэматыка закранулася больш чымся ў дзесятку дакладах. Пададзеныя ў праграме канфэрэнцыі даклады, што беспасярэдня й адмыслова датычылі да Беларусі былі гэткія: У сэкцыі, што займалася пытаньнем магчымасьцяў і крыніцаў дасьледваньня нерасейскіх рэспублікаў Савецкага Саюзу — рэфэрат д-ра Вітаўта Кіпеля зь Ньюёркаўскай Публічнай Бібліятэкі аб магчымасьцях і наяўнасьці матар'ялаў у амэрыканскіх бібліятэках для гістарычнага вывучэньня Беларусі. У сэкцыі Славянскае Лексыкаграфіі быў даклад Тэрэзы Олт з Карнэльскага ўнівэрсытэту ў штаце Нью Ёрк пра стан вывучэньня беларускае і ўкраінскае лексыкаграфіі. У сэкцыі, што займалася нацыянальным пытаньнем ды размеркаваньнем рэсурсаў і капіталаўкладаў у Савецкім Саюзе. Увага беларускай праблеме была дадзеная ў сэкцыях, што займаліся пытаньнем дасьледваньня нацыянальных меншыняў у даваеннай Польшчы, размеркаваньня й набыцьця ды разбудовы славянскіх кніжных калекцыяў у амэрыканскіх унівэрсытэцкіх бібліятэках, у сэкцыі, што займалася пытаньнем нярусыфікацыі сацыялістычных рэгіянальных сыстэмаў, у дакладзе аб зьменах у прафэсійных кадрах у 15-ёх савецкіх рэспубліках, а таксама ў радзе літаратураведных рэфэратаў ды ў рэфэратах, прысьвечаных аналізу архіўных дакумэнтаў Усходняе Эўропы ў Задзіночаных Штатах Амэрыкі.

У дакладзе Тэрэзы Олт, пасьля падрабязнага аналізу лінгвістычных дасьледваньняў у БССР, быў дадзены агляд слоўнікавае працы ў БССР ды на матар'ялах выда-

(Заканчэньне на 7-ай бачыне)

ТРЭЙЦЯЯ СУСТРЭЧА БЕЛАРУСАЎ АЎСТРАЛІІ

адбудзецца ў Адэляйдзе 5-9 студзеня 1979 году паводля правізарычна запрапанаванай наступнай праграмы:

5 студзеня — пятніца: Прыезд і закватараваньне.

6 студзеня — сыбота: 10-я гадзіна нараніцы ў Беларускай Залі: Афіцыйнае адчыненьне Сустрэчы; рэфэрат; прывітаньні; справаздачы Фэдэральнай Рады й арганізацыяў.

7-я гадзіна ўвечары: Божая Служба.

8-я гадзіна ўвечары: Куцьця — супольная посная вячэра, Дзед Мароз, сьпяваньне калядак і г. п.

7 студзеня — нядзеля: 10-я гадзіна нараніцы: калядняя Божая Служба.

4-я гадзіна папаўдні: Канцэрт і супольны пачастунак у Гайндмарш Тэўнгол.

8 студзеня — панядзялак: Маёўка ў Байнайтэн парку.

9 студзеня — аўторак: 10-я гадзіна нараніцы ў Беларускай Залі: Выбары прэзыдыюму Сустрэчы, выбары мандатнай камісіі й праверка мандатаў, абмеркаваньне й прыняцьце Статуту, выбары Выканаўчага Камітэту.

6-я гадзіна ўвечары: зачыненьне Сустрэчы, пажаданьні, разьвітаньне й сяброўскі пачастунак.

Увага: На паседжаньні 9 студзеня прысутнічаюць кандыдаты арганізацыяў з мандатам і правам пастаноўнага голасу.

З даручэньня Тымчасовай Фэдэральнай Рады
Беларускае Аб'еднаньне ў Паўдзённай Аўстраліі:

Я. Ролсан — Старшыня **Ул. Акавіты — Сакратар**

Увага: усе прыежджыя ўдзельнікі й госьці із ЗША будуць забясьпечаны кватэрамі.

ВІТАЕМ

БРАНІСЛАВА ДАНІЛОВІЧА

сябру Рэдакцыйнае Калегіі „БЕЛАРУСА", даўгагадовага й ахвярнага пашыральніка роднага друкаванага слова й ідэйнага працаўніка ў шмат якіх галінах беларускага нацыянальнага жыцьця, раней на Бацькаўшчыне, пазьней на чужыне, із семдзесятымі ўгодкамі ад Ягонага нараджэньня ды шчыра зычым Яму добрага здароўя, даўгога жыцьця й далейшае плённае дзейнасьці на беларускай нацыянальнай ніве.

Рэдакцыйная Калегія „Беларуса"
Сэктар Рады БНР у Нью Джэрзі
Беларуска-Амэрыканскае Задзіночаньне
Арганізацыя Беларуска-Амэрыканскай Моладзі
Задзіночаньне Беларуска-Амэрыканскіх Вэтэранаў

СУСТРЭЧА З ГАСЬЦЬМІ З-ЗА АКІЯНУ

Сёлета 4 лістапада зь ініцыятывы сяброваk Беларускага Жаноцкага Згуртаваньня адбылася сяброўская сустрэча із спадарствам Дзімам і Надзяй Касмовічамі, што, прыбыўшы зь Нямеччыны, наведалі нас у Нью Ёрку. Сустрэча мела месца ў Фундацыі Пётры Крэчэўскага ў Нью Ёрку на Джамэйцы.

Значная колькасьць, у васноўным ньюёркаўцаў, хаця былі й людзі із суседняга штату Нью Джэрзі, прынялі ўдзел у гэтай сустрэчы. Зыйшліся й тыя, што знаці нашых гасьцей яшчэ з бацькаўшчыны, як і тыя, што хацелі зь імі пазнаёміцца адно цяпер. Я была ў ліку найдаўнейшых знаёмых — сяброўка Дзімы Касмовіча яшчэ із школьнае лавы нейдзе ў 20-ых гадох і з тае самае клясы Нясьвіскае гімназіі. А гімназія гэтая ў некаторых дачыненьнях была слаўная. Пра яе калісьці скажам шырэй пры іншай нагодзе.

А цяпер вернемся да тэмы. Нашую ўвагу пахлынае рэфэрат сябры Касмовіча, гутаркі й ягоныя адказы на нашыя пытаньні. Дакладчык шырака паінфармаваў пра сваё супрацоўніцтва ў розных міжнародных арганізацыях, што сваёй мэтаю ставяць вызваленьне паняволеных народаў, у тым ліку й беларускага народу. На лініі ачольванага ім Беларускага Вызвольнага Фронту сп. Касмовічу даводзілася ціраз прымаць удзел у канфэрэнцыях і зьездах гэных арганізацыяў у Нямеччыне, Ангельшчыне, Швайцарыі, Францыі, усюды прапагуючы беларускую нацыянальна-вызвольную ідэю ды здабываючы для гэтае ідэі штораз новых сымпатыкаў.

З асаблівай асалодай мелі мы таксама нагоду паслухаць сп-ню Надзю Касмовіч (дзявоцкае прозьвішча Міцкевіч), бацька якой ёсьць родным братам Якуба Коласа. І ніяк не маглі канкураваць з такой ажыўленай і цікавай бясядай смачныя запахі із суседняга пакою, дзе была падрыхтаваная перакуска. Ніхто туды не сьпяшаўся. Але на ўсё свой час.

Тытулавалі прысутныя Дзіму Касмовіча генэралам, бо такі ягоны чын сяньня. А для мяне, як і іншых ягоных школьных калегаў, хіба назаўсёды застанецца ён Дзімам Касмовічам. Бывайце здаровыя, дарагія Госьці! Шмат Вам посьпеху ў нацыянальнай дзейнасьці!

Зіна Станкевіч

К. АКУЛА Ў РЭДКАЛЕГІІ „СОВРЕМЕННИКА"

З датай 22-га кастрычніка 1978 г., наш пісьменьнік К. Акула атрымаў ад рэдкалегіі „Современника", што выдаецца ў Таронце, ліст наступнага зьместу:

„Многашаноўны Сп. Акула!

Маем гонар паведаміць Вас, што пастановай Рабочай групы Рэдакцыі часапісу „Современник" Вы кааптаваны ў склад сяброў Рэдкалегіі нашага часапісу. Гэтая пастанова падлягае пацьверджаньню на бліжэйшым паседжаньні Рэдакцыі „Современника".

З удзячнасьцю згадваючы пра Вашае супрацоўніцтва з „Современником", пра помач, якую Вы нам неаднаразова рабілі, мы спадзяёмся на прадаўжэньне гэтага супрацоўніцтва ў будучыні — для агульнага дабра расейскай і беларускай літаратураў".

З запраўднай пашанай
Галоўны Рэдактар „Современника"
Л. Фабрыцыюс
В. А. Рэдактара
Аляксандар Гідоні
Адказны Сакратар „Современника"
Г. Румянцава."

Душой расейскага часапісу „Современник", што выдаецца ў Таронце чатыры разы ў год (або падвойнымі нумарамі два разы ў год) і які даходзіць у Савецкі Саюз, ёсьць ведамы расейскі дысыдэнт, паэта, гісторык, літаратуравед Аляксандар Гідоні й ягоная жонка Галіна Румянцава. Дзякуючы ім, часапіс, першы спасярод іншых эміграцыйных расейскіх часапісаў на эміграцыі, зьмяшчае матар'ялы пра Беларусь, галоўна дзякуючы ўдзелу К. Акулы.

К.

ПАВЕДАМЛЕНЬНЕ

Да гэтага часу выйшла ўжо адзінаццаць нумароў беларускага вэтэранскага часапісу „Зважай". Часапіс, што зьмяшчае пераважна ўспаміны з вайсковай мінуўшчыны Беларусі дый іншыя матар'ялы на ваенную тэматыку, патрабуе дапамогі й падтрымкі нашых суродзічаў вэтэранаў і іншых. Калі маеце якія ўспаміны, або хочаце памагчы фінансава, просім зрабіць гэта неадкладна.

Адначасна папярэджваем тых чытачоў, якія ад першага атрымання імі нумару яшчэ не аплацілі коштаў часапісу й перасылкі, што з наступным нумарам высылка часапісу ім спыніцца. Чакаем на Ваш водгук.

Просіцца пісаць на адрыс:
ZVAZAJ, 57 Riverdale Avenue
Toronto, Ont. M4K 1C2, Canada.

Выд. „Зважай"

СПРАВАЗДАЧА ФОНДУ БЕЛАРУСКІХ ПАДРУЧНІКАЎ

Паводля стану на 1. X. 1978 г., наконьце Фонду Падручнікаў пры Беларускім Інстытуце Навукі й Мастацтва ў Нью Ёрку, ад часу заснаваньня сабрана з ахвяраў, з продажы кніжак ды банкавых працэнтаў 3,428.38 даляраў. З гэтае сумы 3,390.00 даляраў пераказана на выданьне першае й другое часткі ангельска-беларускага падручніка беларускае мовы В. Пашкевіч "Fundamental Byelorussian".

Аўтарка падручніка, сп-ня В. Пашкевіч, пачала працу над укладам чарговае кнігі — ангельска-беларускага слоўніка (каля 60.000 словаў). І на выданьне слоўніка патрэбная будзе вельмі грамадзкая дапамога. Далейшыя ахвяры на Фонд Падручнікаў кіраўніцтва Фонду просіць слаць на адрыс:

Byelorussian Institute of Arts
and Sciences
3441 Tibbett, Avenue
Bronx, N. Y. 10463 U.S.A.

© PDF: Kamunikat.org 2011 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2011

© PDF: Kamunikat.org 2011 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2011

ІНТЭРВЮ ІЗ СТАРШЫНЁМ ЭТНІЧНАЕ РАДЫ У НЬЮ ДЖЭРЗІ Д-РАМ ВІТАЎТАМ КІПЕЛЯМ

Пытаньне: Нэгры выставілі лёзунг „Чорнае — прыгожае". Які лёзунг маюць этнічныя групы?

Адказ: Пра гэта якраз мне давялося гаварыць нядаўна ў інтэрвю з карэспандэнтам штадзённае ньюджэрзійскае газэты „Рэкорд" (апублікаваным 15 кастрычніка). Наш лёзунг: „Усё прыгожае".

П.: Дарэчы, як лепш казаць: „нацыянальныя групы" ці „этнічныя групы".

А.: Думаю, што „этнічныя", бо слова „нацыянальны" ўспрыймаецца найперш, як „усеамэрыканскі". Этнічная група — гэта й ёсьць група, што адрозьніваецца звычаямі, мовай, культурай — тое, што мы й становім у Амэрыцы. Зразумела, пры гэтым трэба тлумачыць таксама, калі надараецца нагода, нашую гісторыю й беларускія нацыянальна-палітычныя імкненьні. Але ў штадзённым ужытку тэрмін „этнічны" поўнасьцяй перадае тыя асаблівасьці, якімі адзначаюцца выхадзцы з розных краёў, сучасныя грамадзяне Амэрыкі.

П.: Чым вытлумачыць, што якраз у Нью Джэрзі, а не ў якім-небудзь іншым штаце, была створаная першая ў Амэрыцы штатавая Этнічная Рада?

А.: Перш-наперш лікам і актыўнасьцяй этнічных групаў штату. У Нью Джэрзі гэткіх групаў налічваецца цяпер 65, яны маюць агулам звыш 1700 арганізацыяў. Гэта лікі, зь якімі кажны палітык, які хоча быць урадаўцам у штатавай сталіцы Трэнтане, мусіць лічыцца.

Актыўнасьць этнічных групаў, у тым ліку й невялікіх, асабліва ажывілася была ў сувязі з 200-годзьдзем Амэрыкі. Працягваецца яна й цяпер. Думаю, што й газэта „Беларус" найбольш сваіх падпісчыкаў мае ў штаце Нью Джэрзі. У Нью Джэрзі — вельмі шырокая сетка этнічных радыёперадачаў і тэлепраграмаў. Адна з асаблівасьцяў Нью Джэрзі ў тым, што этнічныя групы расьсяліўшыся па цэлым штаце.

П.: Якая структура ньюджэрзійскае Этнічнае Рады?

А.: Раду паклікае губэрнатар, ён-жа прызначае й ейнага старшыню. Цяпер у Радзе прадстаўленыя, апрача Беларусаў, Гіндусы, Кітайцы, Жыды, Ірляндцы, Мадзяры, Славакі, Пуэртарыканцы, Расейцы, Немцы, Нэгры, Палякі, Украінцы, Кубінцы, Італьянцы, Карэйцы. Старшыню Рады назначае губэрнатар. Старшыня-ж, сваім парадкам, вызначае старшыняў і сяброў камітэтаў (адукацыйнага, культурнага, сацыяльнага). Для сувязяў з губэрнатарам Рада мае асобнага службоўца. Канцылярыя Рады знаходзіцца ў Трэнтане.

П.: Якія Рада мае цяпер пляны?

А.: Ствараецца сетка рэгіянальных кансультацыйных аддзелаў. Праводзіцца ўлік сыботня-нядзельных школаў, аналізуюцца іхныя навучальныя праграмы: будзем рабіць захады перад штатавым Аддзелам асьветы, каб гэтыя этнічныя праграмы былі зацьверджаныя як дапаможныя ў сыстэме амэрыканскіх школаў. Гэта, думаю, значна палепшыць становішча і вучняў і бацькоў да сыботня-нядзельных школаў, надасьць ім большага значаньня. Важная дзялянка дзейнасьці Рады — пашырэньне праз штатавае бюро турызму й інфармацыі пра этнічныя цэнтры, пра фэстывалі, канфэрэнцыі, выстаўкі й г. д.

Адно з заданьняў Рады — і гэта прынцыпова важнае заданьне — даваць парады губэрнатару што да палітыкі штатавых уладаў у дачыненьні да этнічных групаў.

П.: Як у гэтай схэме дзейнасьці даюць рады беларускія групы штату?

А.: На маю думку, беларуская група стаіць на добрым узроўні. Беларусы маюць шмат арганізацыяў, выдатна арганізавалі рэлігійнае жыцьцё, маюць актыўную моладзь. У вонкавай дзейнасьці прыймаюць удзел блізу ўва ўсіх штатавых і шмат якіх мясцовых мерапрыемствах: фэстывалях, зьездах, канфэрэнцыях. Выдатную ролю ў папулярызацыі беларускага імя выконваюць нашыя мастакі сваім удзелам у выстаўках. Пяць гадоў ужо як адбываецца штагодняя выстаўка беларускага мастацтва ў Саўт Рыверы. Вялікую прапагандавую працу робяць танцавальныя гурткі моладзі „Васілёк", „Лянок" і „Матылькі", два беларускія хоры: „Каліна" й народны. Актыўны ўдзел Беларусы штату Нью Джэрзі бяруць у дзейнасьці амэрыканскіх палітычных партыяў, у выбарах, займаюць адміністрацыйныя становішчы ў вабедзьвюх партыях — дэмакратычнай і рэспубліканскай. Зь вялікім задаваленьнем мушу адзначыць, што мы былі ініцыятарамі выданьня ў ангельскай мове кнігі „Этнічнае дасьветчаньне Нью Джэрзі", якая цяпер ужываецца, як падручнік у школах штату, а таксама даведніка этнічных групаў і арганізацыяў штату, укладзенага Зорай Кіпель. Гэта першы гэткі даведнік, першае выданьне якога ўжо ўсё раскупленае. Мы былі таксама першымі сярод пяцёх групаў, што пачалі захады ў 1974 годзе ў справе адбудовы „Абтоку Сьлёзаў" ды пабудовы там музэю — справа, што йдзе цяпер да свайго ўжыцьцёўленьня. Словам, дзейнасьць беларускае групы йдзе па ўсіх кірунках і роўніцах.

П.: Чаму губэрнатар прызначыў на становішча старшыні Рады Беларуса? Былі якія-небудзь іншыя кандыдаты?

А.: Кандыдатаў было чатыры: прадстаўнікі кубінскае групы, польскае, славацкае й беларускае. Чаму быў выбраны прадстаўнік беларускае групы, дакладна ня ведаю, але прыпушчаю, што мая абазнанасьць з адміністрацыяй у Трэнтане ды шматгадовая грамадзкая, навуковая й палітычная праца ўплылі на выбар кандыдатуры. У гэтым бачу я таксама прызнаньне дзейнасьці ўсяе нашае беларускае групы.

П.: Цяпер агульнае пытаньне: пакліканьне штатавае Этнічнае Рады — зьява новая ня толькі для штату Нью Джэрзі, але й усіх Задзіночаных Штатаў. Ці ў гэтым трэба бачыць знак актывізацыі й пашырэньня этнізму ў Амэрыцы?

А.: Этнічная дзейнасьць у Амэрыцы праводзілася заўсёды, цяпер яна, праўда, вядзецца больш сыстэматычна, скаардынавана й на вышэйшым, можна сказаць, узроўні. Дзейнасьць гэтая ніколі ня спыніцца, бо ў Амэрыку ўсьцяж прыбываюць новыя й новыя імігранты. Ані працэс „акультурызацыі", ані „плавільны кацёл" ня могуць зацерці ўсьведамленьня сваіх гістарычных і культурных каранёў у эмігрантаў ды шмат якіх іхных нашчадкаў. Свабода амэрыканскага ладу жыцьця спрыяе перахоўваньню й культываваньню іх. І ў гэтым, дадам, трэба бачыць пазытыўную зьяву. Як кажуць цяпер амэрыканскія сацыялёгі пра культурныя працэсы Амэрыкі: чым больш калёраў у дыване, тым прыгажэйшы дыван сваймі вузорамі.

Інтэрвю запісаў **Янка Запруднік**

Заміж вянка на магілу Сьвятой Памяці

ПРАЛАТА ДОКТАРА ПЁТРЫ ТАТАРЫНОВІЧА

складаю на Выдавецкі Фонд „Беларуса" $25.00.

Б. Грабінскі

Заміж вянка на магілу Сьвятой Памяці

ПРАЛАТА ДОКТАРА ПЁТРЫ ТАТАРЫНОВІЧА

складаю на газэту „Беларус" 10 аўстр. даляраў.

Ліля Яцкевіч

Заміж васількоў на сьвежую магілу Сьвятой Памяці

ПРАЛАТА ДОКТАРА ПЁТРЫ ТАТАРЫНОВІЧА

ахвяроўваю на Выдавецкі Фонд часапісу „Бларуская Моладзь" $20.

Зінаіда Станкевіч

СЬВЯТОЙ ПАМЯЦІ МАР'ЯН ЯНЦЭВІЧ

19 жніўня сёлета памёр на ўдар сэрца ў веку 72 двух год сьв. пам. Мар'ян Янцэвіч. Ён родам зь Беласточчыны, быў шчырым і актыўным Беларусам. Асабліва любіў беларускую жартаўлівую песьню й мог шмат каго ёю пацешыць.

Свайго часу пасьля вайны патрапіў пераехаць з Польшчы ў Канаду, дзе асяліўся й працаваў у Мантрэалі. Апошнімі гадамі пражываў у Шэрбрук. Пакінуў у жалобе жонку Вікторыю.

Хай памяць аб табе, Мар'ян, жыве вечна!

А.-віч

УГОДКІ ВУГОРСКАГА ПАЎСТАНЬНЯ Ў ЛЁС АНДЖЭЛЕСЕ

У сыботу 21 кастрычніка сёлета ў Лёс Анджэлесе ў парку Мэк Артура каля статуі Свабоды Вугоршчыны адбылася ўрачыстая праграма, прысьвечаная 22-ім угодкам вугорскага паўстаньня 23 кастрычніка 1956 году. Праграму наладзіла Амэрыканска-Вугорская Фэдэрацыя. Гарачую прамову сказаў старшыня Арганізацыі Амэрыканцаў за Свабоду Паняволеных Народаў д-р Альгерд Клейнот. Сп. Часлаў Найдзюк быў прадстаўлены ганаровым гасьцём ад Беларусаў.

У нядзелю 22 кастрычніка Вугорская Фэдэрацыя Змагароў за Свабоду наладзіла сваю сьвяточную праграму з тэй самай нагоды й на тым самым месцы з удзелам прадстаўнікоў ад іншых паняволеных народаў.

Н.

У В А Г А ! **У В А Г А !**

Беларускі Выдавецка-Мастацкі Клюб „Пагоня" мае на продаж вялікую колькасьць камплектаў — тамоў 1-13 Беларускай Савецкай Энцыклапэдыі (БелСЭ), розных іншых кнігак, кружэлак, шкатулак, вырабаў із саломкі, значкоў і гэрбаў Пагоні і т. п.

БелСЭ прадаецца й розьнічна.

Замаўленьні слаць на адрас:
Club "Pahonia"
524 St. Clarens Avenue,
Toronto, Ont. Canada

ПРОСІМ НЕ АДКЛАДАЮЧЫ, АПЛАЦЦЬ ПАДПІСКУ ЗА 1979 ГОД!

СЬВЯТОЙ ПАМЯЦІ МІКОЛА СТАЛЬМАШОК

Беларускае царкоўнае й грамадзкае жыцьцё ў Канадзе перажывае вялікую страту. Адыйшоў ад нас 17 кастрычніка сёлета старшыня тараноскае парахвіі БАПЦ Сьвятога Кірылы Тураўскага сьв. пам. Мікола Стальмашок.

Нарадзіўся ён 4 сакавіка 1913 году ў сялянскай сям'і ў вёсцы Краснае Сяло Ваўкавыскага павету. Мікола з маладых год, пасьля сканчэньня пачатковай школы, пазнаў цану працы, быў добра кваліфікаваным кавалём. У сям'і зь пяцёх душ сірата, бяз бацькі, ён руплівасьцяй і працавітасьцяй прыкладаўся да аугльнага сямейнага дабрабыту.

Вайна кінула яго на фронт, дзе, служачы ў коннай артылерыі, трапіў у нямецкі палон. Кемлівы Мікола доўга там не пабыў і, уцёкшы, перайшоў г. зв. лінію Кэрзона. Але дзесьці ля Ломжы трапіў у пастку новых „вызвольнікаў" і апынуўся ў высылцы ля Белага Мора. У часе арганізацыі польскае арміі ў Савецах генэрала Андэрса трапіў у ейныя рады й адбыў даўгі ваенны шлях праз Блізкі Ўсход, Паўночную Афрыку й Італію. Быў зьвязным, служыў у сувязі артылерыі й часта быў узнагароджваны мэдалямі й ордэнамі за баявыя заслугі.

Пасьля вайны некаторы час прабываў у Ангельшчыне, шмат папрацаваў пры аднаўленьні разбуранага вайной Лёндану, а адтуль пераехаў у Канаду й пасяліўся ў Таронце. Здабыў сабе новую прафэсію трубавода (плямбэра) і меў, як некаторыя казалі, залатыя рукі. Гэта дзякуючы ягонай нястомнай і бясплатнай працы зусім зьмяніў у сярэдзіне свой выгляд Беларускі Рэлігійна-Грамадзкі Цэнтр у Таронце.

Пры нашай мясцовай парахвіі сьв. пам. Мікола Стальмашок займаў розныя становішчы ў ейнай управе: быў і гаспадаром дому, і старшынём, але як руплівы й разважлівы чалавек не ганьбаваў аніякай працай, наадварот — заахвочваў да яе й даваў прыклад іншым. Нябожчык спалучаў у сабе выдатныя рысы характару: дабразычлівасьць, цьвёрдую веру ў Бога, працавітасьць, руплівасьць і вялікую ахвярнасьць. Належаў да тых людзей нашага царкоўна-грамадзкага жыцьця, якіх прынята называць ключавымі або, радзей, стаўбамі гэтага жыцьця. Гэткіх людзей яшчэ часьцей называюць незаменнымі.

Паніхіда па сьв. пам. Міколу Стальмашку адбылася 19 кастрычніка ў пахавальным доме „Кардынал". Служылі Яго Высакапраасьвячэнства Архіяпіскап Мікалай і а. Максім пры вялікім удзеле вернікаў. Назаўтрае раніцай адбылася Сьв. Багаслужба ў царкве Сьв. Кірылы Тураўскага й адтуль вялікая грамада вернікаў у цудоўны восеньні дзень праводзіла Нябожчыка на магільнік.

Пасьля гэтага ў царкоўнай залі адбыліся традыцыйныя памінкі. Сябры памерлага, хаця нялёгка было гаварыць, калі валодае чалавекам эмоцыя пры сьвежай незаменнай страце, згадвалі нашага заслужанага суродзіча добрымі словамі.

Складаючы гэтта нашыя спачуваньні й спагадаючы жонцы Міколы Стальмашка Ірыне, мы ўпэўненыя, што Нябожчык меў вялікае задаваленьне ў сваёй ахвярнасьці, працавітасьці й надзвычайнай шчодрасьці для нашае царквы й народу. Няхай Усемагутны Яго за гэта ўзнагародзіць і лёгкай Яму будзе зямля Канады.

К. Акула

Заміж кветак на магілу дваюраднага брата

МІШЫ ЛАЗОЎСКАГА

складаю ахвяру на Выдавецкі Фонд „Беларуса"
50 ангельскіх фунтаў штэрлінгаў.

Павал Наваро

СЬВЯТОЙ ПАМЯЦІ Д-Р ТЫМІШ ОЛЕСІЮК

У Лёс Анджэлесе 11 верасьня сёлета адыйшоў у вечнасьць на 84-ым годзе жыцьця вялікі ўкраінскі прыяцель Беларусаў д-р Тыміш Олесіюк. Нябожчык быў урачыста пахаваны ў сыботу 16 верасьня на ўкраінскім праваслаўным магільніку ў Баўнд Бруку ў штаце Нью Джэрзі. Д-р Тыміш Олесіюк добра ведамы Беларусам як выдатны ўкраінскі дзяржаўны муж, былы сябра Ўкраінскай Цэнтральнай Рады й Ураду Ўкраінскай Народнай Рэспублікі на чужыне. Ён быў вучнем слаўнага беларускага вучонага праф. Я. Карскага, якім быў моцна захоплены й у сваім лісьце з 18 жніўня 1956 году, адрасаваным рэдактару „Бацькаўшчыны", вельмі высока ацаніў заслугі праф. Карскага для славы Беларусаў.

Абарона гэная была выкліканая іншай ацэнкай праф. Карскага, дадзенай сьв. пам. д-рам Янкам Станкевічам. Згаданы ліст наагул цікавы, бо ў ім знаходзім выказаньні іншыя пагляды д-ра Олесіюка на ўкраінска-беларускія ўзаемадачыненьні. Аўтару гэтае заціемкі пашчасьвілася атрымаць копію гэнага ліста ад самога аўтара асабіста пры спатканьні зь ім у ягонай багатай прыватнай бібліятэцы ў Гайлэнд Парку, недалёка ад Лёс Анджэлесу. Д-р Т. Олесіюк ахвотна шмат расказваў сваіх успамінаў аб Беларусах, перадусім аб сваіх спатканьнях і ўражаньнях аб ведамых беларускіх дзеячох старэйшага пакаленьня.

Праз усё свае доўгае й працавітае жыцьцё ён быў непахісным прыхільнікам супольнага міжнацыянальнага фронту супраць Масквы й уважаў за неабходнае мірнае прыязнае суседзтва зь Беларусамі, дзеля дабра якога, як ён сам пісаў, быў свае беларусаведныя студыі. Быў ён чытачом „Беларуса" й падпісчыкам мюнхэнскай „Бацькаўшчыны". Ягоны ўкраінскі патрыятызм і самаахвярнасьць могуць быць прыгожым прыкладам і для Беларусаў. Вышэй напісанае ўважаю за мінімум словаў удзячнасьці сваёй і жонкі дзеля ўшанаваньня сьветлай памяці дарагога прыяцеля д-ра Тыміша Олесіюка. Прыватныя спачуваньні на рукі ўдавы сп-ні Тамары Олесюк былі высланыя паштай.

Часлаў Найдзюк

ІСАК БАШЭВІС ЗЫНГЕР ПРА МОВУ

Ляўрэат сёлетняе Нобэлеўскае прэміі ў літаратуры грамадзянін Задзіночаных Штатаў Амэрыкі Ісак Башэвіс Зынгер, які піша ў мове ідыш (пажыдоўску), гэтак сказаў пра сваю мову ды пра ўсякую іншую мову:

„Я пішу на ідыш, бо з гэтаю мовай я рос і ўзгадоўваўся. Я захоўваю вернасьць сваім караням. Ня важна, колькі людзей гутарыць гэтай мовай: тры мільёны ці толькі паўмільёну. Колькі людзей гутарыць фінскай ці нарвэскай? Запраўдны пісьменьнік не забывае пра свой народ і сваю мову. А калі пісьменьнік дазваляе сабе забыцца пра іх — гэта шкодзіць ягонай творчасьці.

Калі я навет застануся апошнім чалавекам на сьвеце, які гутарыць на ідыш, я ўсёроўна буду пісаць толькі ў гэтай мове".

З прыведзеных словаў беларускія падсавецкія пісьменьнікі павінны выцягнуць для сябе як-жа актуальную ўжо сяньня, а яшчэ больш у недалёкай будучыні навуку!

Чытайце, выпісвайце,

пашырайце газэту Беларусаў

у Вольным Сьвеце

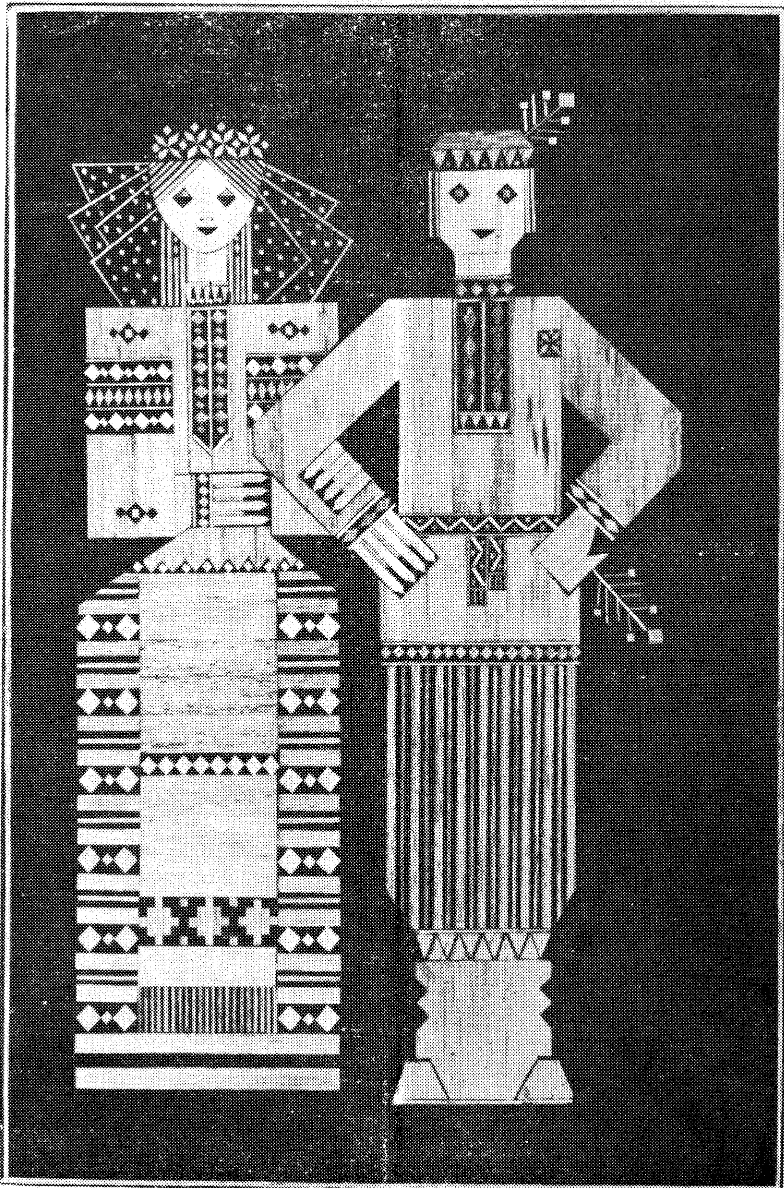
„Б Е Л А Р У С"

© PDF: Kamunikat.org 2011 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2011

© PDF: Kamunikat.org 2011 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2011

ЖАНОЦКАЯ СТАРОНКА № 6

БЕЛАРУСКІЯ ВЯСЕЛЬНЫЯ АБРАДЫ

Маладыя (інкрустацыя з саломкі)

Славіцца беларускі народ сваімі абрадамі, што ствараліся й афармляліся на працягу даўгіх стагодзьдзяў. А кажнаму абраду спадарожнічала песьня. Самыя чулыя людзкія перажываньні й настроі выліваліся ў спантанічную творчую народную лірыку — народную песьню. Ёсьць такія абрады, якія ня гэтак і цяжка, хай сабе й няпоўнасьцяй, культываваць і тут у Вольным Сьвеце. Дык каб пазнаёміцца зь імі тым, хто іх ня ведае, і прыпомніць тым, хто ведае іх, пачнём сяньня гэтую новую тэму ў „Жаноцкай Старонцы" ад вясельных абрадаў.

Ім якраз і прысьвечаны найбольшы лік народных песьняў.

Вясельле — гэта не адзін абрад, а цэлы складаны рытуал, разьлічаны на шмат дзён, як-бы свайго роду інсцэнізацыя, праводжаная дзяляткамі асобаў. Называліся гэтыя этапы вясельнага абраду: **сватаньне** або агледзіны, малая гарэлка, барыш; **заручыны,** інакш запоіны, змовіны, вялікая гарэлка; **пячэньне караваю; суборная сыбота,** інакш дзявоцкі вечар, панenскі вечар, вечарынка, вянок; **пасад** з падстрыганьнем і багаслаўленьнем маладых бацькамі; **шлюбавіны** або вянец з банкетаваньнем у доме бацькоў нявесты; **пераезд маладой у дом маладога**, дзе таксама адбываўся вясельны банкет; нарэшце **пярэзвы** або перазовы, якімі заканчвалася вясельле.

Тэматыка песьняў была разнастайная, у васноўным прысьвечаная разьвіцьцю сямейных дачыненьняў. Самыя даўнія вясельныя песьні захавалі сьляды старых формаў шлюбу, як „умыканьне" або „захоп" і купля-продаж нявесты.

Заклінальныя песьні мелі на мэце паспрыяць маладым: іхнай узаемнай ласцы, згодзе й дабрабыту — гэта пераважна каравайныя песьні. Шмат пялася й вялічальных песьняў, прысьвечаных удзельнікам вясельля: маладым, дружкам і радні. Але пераважалі элегійныя песьні, якія насьвятлялі розныя перажываньні вясковай дзяўчыны на пераломе ейнае долі. У песьнях гэтых шмат смутку й горычы. Але ўсё-ж заўсёды весела мусіла быць на вясельлях. Таму вялікай папулярнасьцяй цешыліся жартаўлівыя песьні. Пачуцьцё гумару — адна з выдатных рысаў нацыянальнага характару Беларуса. Жарты былі дасьціпныя, але дабрадушныя, высьмейвалі яны й дружак, і маладых, а асабліва свата й сваху. Навет расейскі фальклярысты А. Занкевіч гэтак выказваўся пра гэта: „Песьняў жартоўнага зьместу ў Беларусаў шмат, куды больш, чымся ў Вялікарусаў". Жарты, песьні й скокі пад добрую музыку характарызавалі запраўднае беларускае вясельле — радаснае сьвята часта ўсяе вёскі.

Ніжэй, дзеля прыкладу, знаёмім нашых чытачоў з апісаньнем вясельнага абраду, прысланым нам з Аўстраліі з успамінаў з канца XIX-га — пачатку XX-га стагодзьдзя.

***

ВЯСЕЛЬНЫЯ АБРАДЫ НА БАБРУЙШЧЫНЕ

Вясельныя абрады пачынаюцца ад сватаньняў. Незалежна ад таго, ці хлапец хоча злучыць свой лёс зь лёсам дзяўчыны, бо яднае іх глыбокае пачуцьцё каханьня, ці з чыста матарыяльных мяркаваньняў, ён перш-наперш мусіць мець згоду ейных бацькоў. Выбраўшы сабе за свата чалавека спрытнага на язык, якому па слова ў кішаню лезьці ня трэба, хлапец купляе пляшку „весялухі" й, пераважна ў сыботу, разам із сватам выпраўляецца ў дарогу.

Вестка аб прыезьдзе сватоў найчасьцей даходзіць раней да бацькоў дзяўчыны, якія чакаюць жаданых гасьцей. Сват, уваходзячы ў хату, нэўзаметку зьвязвае венікі ў качарэжніку: гэта каб зьвязаць маладую пару. Пасьля прывітаньняў сват, не адкладаючы, пачынае гутарку аб мэце свайго прыезду. Ягонае заданьне ня толькі дабіцца згоды бацькоў, але й вытаргаваць ад іх як найлепшы пасаг. Бацькі ў бальшыні выпадкаў ужо раней прыгатавалі свой адказ свату, але клічуць дачку, і калі яна прыхільная, на стол стаўляецца бутэлька. Гаспадыня прыносіць закуску, бо пры пачастунку лягчэй памысна закончыць справу й назначыць час заручынаў.

Дзяўчына абвязвае свата прыгожым ручнікам, які ён носіць на сабе на працягу ўсяго вясельля. Заручыны адбываюцца цераз два-тры тыдні ў маладое, бацькі якое падаюць пачастунак, а жаніх ставіць напітак. Гасьцей ня шмат — самыя блізкія сваякі. Яны абмяркоўваюць прыгатаўленьні да вясельля й вызначаюць ягоны час, бо заручыны трываюць толькі гэтак доўга, колькі трэба часу, каб мог адбыцца шлюб. Пярсьцёнкі на шлюб купляе малады ды таксама падаркі маладой, прыкладам, прыгожую вялікую хустку. Маладая спраўляе свой шлюбны ўбор: доўгую белую сукенку, вэлін і букет кветак. Яна купляе шлюбную кашулю й маладому. Дружкі свае ўборы спраўляюць самі.

Шлюб заўсёды адбываецца ў нядзелю або ў дзень якогась рэлігійнага сьвята. Вечарам перад шлюбам у маладой зьбіраецца запрошаная моладзь: сяброўкі й сябры маладое пары на дзявоцкі вечар. Пачастунак падрыхтоўваюць бацькі маладое, а хлапец аплачвае музыку, цукеркі й гарэхі. Вечар зацягваецца да раніцы.

У дзень вясельля ў маладое зьбіраюцца дружкі, ейныя хрышчоныя бацькі, сваякі й суседзі. Дружкі прыбіраюць маладую да шлюбу й садзяць яе на накрытую кажухом воўнай наверх хлебную дзяжу, каб спарыла маладой пары. Прыбіраючы маладую, дружкі пяюць:

А стаяла, буяла.
А стаяла, буяла
Канапелька ў агародзе,
Ня даў-жа ёй ветрык
Больш пастаяці
І лістком памахаці,
Адбіў ёй лісточак
На жоўты пясочак.
А гуляла, красавала,
А гуляла, красавала
Дзеванька ў сваёй мамачкі.
Ня даў ёй Кастуська
Яшчэ болей пагуляці,
Русай косай памахаці.
Разьвіў-жа ён коску
Ды разьліў яе сьлёзку.

Перад ад'ездам да шлюбу ўсе сядаюць перакусіць, толькі адна маладая нічога ня есьць. У хаце й на дварэ зьбіраецца шмат народу, каб адправіць маладую. Пачынаецца песьня:

Кланяйся, кланяйся Аксінька
Ды старому, маладому,
Ой нізенька.

Маладая кланяецца бацьку, які яе багаславіць на новае жыцьцё. Пасьля маладая кланяецца маці, якая таксама багаславіць дачку. І гэтак-жа маладая разьвітваецца з братамі, сёстрамі, роднымі й прыяцелямі. Пасьля гэтага сумнага й глыбака пачуцьцёвага разьвітаньня дружкі выводзяць маладую й садзяць на першы зь некалькіх прыгожа прыбраных вазоў, на якіх маладая з хрышчонай маткай, дружкі й іншыя паедуць да шлюбу. Перад самым ад'ездам маці маладой тройчы абходзіць навокал ейнага возу й пасыпае яго збожжам — на багатае жыцьцё. Прысутныя пяюць:

А Аксінька к вянцу едзе,
Яе доля ў варот стаіць . . .

Маладая адказвае:

Доля, мая доля,
Доля-ж мая доля,
А калі ты добрая,
А калі ты добрая,
Садзіся са мною.
А калі ты ліхая,
А калі ты ліхая,
Ідзі ў вір за вадою.

Маладой — сіраце сьпяваюць іншыя песьні.

Малады ў сябе дома, таксама гатовы да ад'езду разам із сваім хрышчоным бацькам і дружбанамі.

Маладая пара спатыкаецца каля царквы. Да шлюбу маладую вядзе ейная хрышчоная маці (калі яе ўжо няма ў жывых, дык прыбраная — пасажоная маці), а маладога — ягоны хрышчоны бацька. Дружкі й дружбаны йдуць парамі за маладымі. Падчас шлюбу маладая, саступаючы з дываніка, пацягвае яго нагою за сабой, каб ейныя дружкі таксама скора выйшлі замуж. Пасьля шлюбу маладыя — ужо муж і жонка разам едуць да бацькоў маладое, а тут ужо ўсё гатовае на іхнае прывітаньне.

У тым часе, калі маладыя бралі шлюб, у хаце была вялікая гарачка, бо жанчыны канчалі ўсе прыгатаўленьні да бяседы, а самае галоўнае — пяклі й упрыгожвалі каравай:

Караваю, мой раю,
Я цябе пяку й іграю
Ручкамі бяленькімі,
Зь персьнямі залаценькімі.
Ляцелі гусачкі з раю,
Пыталіся ў нас караваю.
Караваю, мой раю,
Я цябе пяку й іграю.

Вясельная дружына вяртаецца дамоў добра папаўдні. Яе спатыкае маці маладое з хлебам, соляй і чаркай. Іграе музыка. Маладыя ўвахо-

(Заканчэньне на 6-ай бачыне)

БЕЛАРУСКАЕ НАРОДНАЕ АДЗЕНЬНЕ — ЛЮСТРА СТАРАЖЫТНАЕ КУЛЬТУРЫ

(ЗАКАНЧЭНЬНЕ З № 5 „ЖАНОЦКАЕ СТАРОНКІ")

Вяртаемся, як абяцалі ў № 5 „Жаноцкай Старонкі", надрукаванай у № 251-ым „Беларуса", у якім былі зьмешчаныя ілюстрацыі 9-ёх народных касьцюмаў зь Беларускага Фэстывалю 1977 году, да тае-ж яшчэ незакончанае тэмы. Мэтай нашай — пазнаёміць усіх Беларусаў праз газэту „Беларус" з багацьцем народнае вопраткі на беларускіх фэстывалях 1976 і 1977 гадоў, а марай нашай — надрукаваньне ў будучыні гэтага матарыялу асобнай брашурай-кніжачкай.

Сям'я Спадарства Рагалевічаў

Пасоўваемся ў вызначаным кірунку, хай сабе й павольным крокам, але пасоўваемся. Моцна патрэбныя нам зразуменьне й падтрыманьне, у першую чаргу Вашыя, дарагія беларускія жанчыны й дзяўчаты, а таксама й шырэйшага кола нашых сымпатыкаў і прыяцеляў. Гэтым разам зьмяшчаем фотаздымкі 10-ёх народных касьцюмаў, толькі пару яшчэ застанецца да заканчэньня гэтага цыклю.

Чаму перадусім нам залежыць на падтрымцы ад жанчынаў? А таму, што фактычна амаль уся нашая народная спадчына, як народная песенная лірыка, абрады, прыкладам, Купальле, Зажынкі, Дажынкі, Хрэсьбіны, Вясельле, Дзяды й іншыя, былі створаныя, культываваныя й нам пераказаныя якраз беларускай жанчынай, руплівай, працавітай і абдаранай мастацкімі здольнасьцямі, стараннай узгадавальніцай наступных пакаленьняў. Таму залежыць, што ў гурце й згодзе можам больш зрабіць якраз мы, як больш выразумелыя, вынаходлівыя й ахвярныя. Я ўпэўненая, што калі-б мужчыны больш прыслухоўваліся да сваіх жонак і сясьцёр, дык не глядзелі-б Беларус на Беларуса тут на эміграцыі злым вокам, ня было-б злосных прычэпак, а часам і варожасьці, бо памі-ж беларускімі жанчынамі гэтага няма, незалежна ад таго, у якой царкве хто моліцца. Галоўнае, каб маліўся.

Прабачце за гэтую дыгрэсію, але ўжо вяртаемся да тэмы. Прыглядзімся да першай фатаграфіі: на ёй сям'я Сяргея й Валі (дзявоцкае прозьвішча Захаркевіч) Рагалевічаў. Яны апранутыя ў касьцюмы зь Берасьцейшчыны (Палесьсе). Дзеці іхныя Міхась у веку 9-ці й Лора — 7-мі год рэпрэзэнтуюць, як я прачытала з прысланых мне запісаў, касьцюмы Смаленшчыны, хоць для мяне яны амаль нічым ня розьняцца ад палескіх. Усе касьцюмы гэтае сям'і выкананыя зь нябеленага палатна. У Валі блюзка й хвартух упрыгожаныя мярэжкай, на галаве палеская намітка. У Сяргея кашуля вышытая вузкімі пасачкамі, падпяразаная тканым поясам (вышываная кашуля ад Валінай маці Надзі Захаркевіч у падарунку для зяця). Касьцюмы дзяцей вельмі падобныя да касьцюмаў бацькоў з таго-ж нябеленага лёну з дробнымі аздобнымі вышыўкамі ці ў дзяўчынкі нашытымі істужкамі. Сяргей і Валя маюць на нагах лапці, дзеці на фэстывалі беглі па сходах-прамэнадзе для паказу касьцюмаў басанож, што выклікала гучныя воплескі глядачоў. Усе касьцюмы тыпова летнія, усе з чыстага лёну.

Ніяк не магу паўстрымацца, каб не сказаць трохі пра бацькоў Валі й Сяргея. Валя дачка Васіля й Надзі Захаркевічаў зь вёскі Мікашэвічы недалёка ад Пінску. Я памятаю Валю як вучаніцу беларускай сыботняй школы ў Нью Ёрку. Была яна добрай вучаніцай, выдатна дэклямавала беларускія вершы. Заўсёды яе ўспамінала, калі давялося мне вучыць траіх унукаў Захаркевічаў: Пятруся, Крысю й найменшую Нэнсі. А іхная бабка заўсёды дапамагала й наглядала за хатнімі школьнымі заданьнямі. Бацькі Валі сьведамыя Беларусы й гэткімі-ж выгадавалі сваіх дзяцей.

Ня здарылася нагоды пазнаёміцца мне з бацькамі Сяргея: Міхасём і Яўхімай Рагалевічамі, але ведаю таксама, што й яны сьведамыя Беларусы, бо добрае слова пра іх дайшло й да мяне. З Палесься, зь беларускай вёскі, што недалёка ад Турава, уцякаў ад ліхалецьця вайны зь сям'ёю Міхась, апыніўся ў Нямеччыне, дзе адразу пачаў шукаць іншых Беларусаў, каб заснаваць беларускі лягер. Зьмяніў некалькі лягераў, як Майлойз, Бакнанг і іншыя.

Як і шмат якія Беларусы, знайшоў сталы прыпынак у Задзіночаных Штатах Амэрыкі, у Пэнсыльвэніі. Сямёра дзяцей выгадаваў дзядзька Міхась із сваёю жонкаю. Сярод іх Сяргея й Ірэну Рагалевічаў. Ірэна добра ведамая сярод Беларусаў і Амэрыканцаў, як выдатная мастачка. Яна — адна з адказных кіраўнічак беларускіх фэстываляў у Гардэн Стэйт Парку ў Нью Джэрзі. Гэта яна выканала мастацкае афармленьне калядных і навагодніх віншаваньняў і ў гэтым нумары „Беларуса". Ведаюць у Нью Джэрзі й Нью Ёрку яшчэ адну асобу з гэтай сям'і, якой заапякаваліся, вывезьлі з сабой у Нямеччыну й выгадавалі, як сваю дачку, 14-цігадовую дзяўчынку, сястру Міхася — Надзю Кудасаву (дзявоцкае прозьвішча Рагалевіч). Яна таксама няўтомная й энтузіястычная памагатарка ў ладжаньні беларускіх фэстываляў у Нью Джэрзі.

Няхай гэтых пару словаў прызнаньня спадару Міхасю Рагалевічу будуць адначасна й сьціплым вітаньнем яго з 70-мі ўгодкамі жыцьця, што адзначае ён із сваёй сям'ёю ў гэтым годзе й у гэтым месяцы лістападзе, якраз тады, калі пішуцца гэтыя словы.

Іншыя касьцюмы, зьмешчаныя ў гэтым нумары газэты, зь іншых мясцовасьцяў Беларусі. Пералічым гэтыя мясцовасьці ў наступным парадку:

Меншчына. Касьцюм маладой дэманстравала на фэстывалі Ніла Цярпіцкая. На ёй блюзка зь льня-

(Заканчэньне на 6-ай бачыне)

© PDF: Kamunikat.org 2011 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2011

© PDF: Kamunikat.org 2011 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2011

БЕЛАРУСКАЕ НАРОДНАЕ АДЗЕНЬНЕ — ЛЮСТРА СТАРАЖЫТНАЕ КУЛЬТУРЫ

(Заканчэньне з 5-ай бачыны)

нога палатна, з далікатна вышытымі шырокімі рукавамі. Кабат колеру васількоў. Саян-спадніца зялёная, плісаваная. Хвартух зь белага палатна з нашытымі шматкаляровымі йстужкамі. На галаве павязка, упрыгожаная кветкамі. На шыі пацеркі й крыжык.

Навагрдчына. Касьцюм дэманстравала Нона Махнюк. Блюзка зь беленага палатна, бяз вышыўкі, каўнер шырокі, адкладны. Рукавы сабраныя на запясьці, абшытыя карункамі ручнога вырабу. Кабат з палатна бурачковага колеру. Спадніца зь нябеленага лёну, аздобленая істужкамі й карункамі, таксама як і хвартух. Пацеркі. Хустка павязаная паверх стаячага абадка, каб выглядала пышней. Абедзьве вышэй названыя мадэлькі: Ніла Цярпіцкая й Нона Махнюк сьпяваюць у царкоўным і сьвецкім хорах. Ня часта ў нас гэткія выпадкі здараюцца. Падчыркваем тут гэта дзеля прыкладу для іншых.

Случчына. Мадэлька Марыя Міцкевіч. Яркая чырвоная ў прадоўжныя паскі спадніца. Вышываная блюзка зь льнянога палатна. Гарсэт даўжэйшы, зашпіляны. На галаве дзьве хусткі, павязаныя адна паверх другой, на слуцкі лад; мадэлісты Уладзімер Юрчык. Вышываная кашуля, нажаль, амаль нявідочная. Порткі й сьвітка зь нябеленага палатна. Сьвітка прыгожа аздобленая нашытымі бронзавымі й жоўтымі істужкамі. Чатырохкутняя шапка з гэткай самай аздобай. Паверх сьвіткі шырокі тканы пояс. На нагах боты.

Віцебшчына. Антон Бартуль у касьцюме падростка. У яго кашуля й порткі зь нябеленага палатна. Камізэлька зь мяккай воўны, карацейшая за кашулю, каб быў відаць вышываны ніз кашулі. За ім відаць наступная мадэлька — Ліля Касьцюк з тае-ж мясцовасьці Віцебшчыны. Гэта касьцюм дзяўчыны-падростка, што была зьмешчаная ў папярэднім нумары „Жаноцкай Старонкі".

Гомельшчына. Пранцыш Бартуль. Кашуля зь льнянога палатна, прыгожа вышытая (каўнер, перад, ніз, манжэты ды на злучэньні рукава з плечыкам). Порткі зь нябеленага палатна. Пояс тканы. На нагах боты. За ім высоўваецца наступная мадэлька — ягоная дачка Аня Бартуль-Зінькевіч, што мадэлявала касьцюм таксама з Гомельшчыны, фатаграфія якога была зьмешчаная таксама ў папярэднім нумары „Жаноцкай Старонкі".

На гэтым заканчваем апісаньне народных касьцюмаў, што былі ўпяршыню задэманстраваныя на 2-гім Беларускім Фэстывалі ў Нью Джэрзі (праўда, зь недахопам колькіх, якія ня былі нам пераслыныя або былі зьмешчаныя ў часапісе „Беларуская Моладзь").

Я думаю, што нашым чытачом гэтае тэмы „Беларускае народнае адзеньне — люстра старажытнае культуры" спадабалася ўсё, бо тэма гэтая вельмі добра ілюструе жывучасьць нашых народных традыцыяў і нашае імкненьне, каб гэтая жывучасьць сталася несьмяротнай і тут на эміграцыі.

Рэалізацыя гэтае задумы — паказу беларускае народнае вопраткі, аўтаркай якой і пасьлядоўнай арганізатаркай выкананьня была мастачка Тамара Кольба (Стагановіч), была ня лёгкая. Аднак ахвярнасьць перадусім беларускіх жанчынаў, іхная нацыянальная сьведамасьць і наважанасьць, пасунутая аж да зацятасьці, дазволілі гэты вялікі на нашыя сілы пачын належна аформіць, задэманстраваць і зафіксаваць у друку.

Прызнаньне й вялікая ўдзячнасьць грамадзтва за ўкладзеную працу сотням ахвярных Беларусак і Беларусаў няхай будзе стымулам для іншых, можа яшчэ больш сьмелых і ўдалых пачынаньняў у гэтай галіне й кірунку. Перад іхнай рэалізацыяй пазінны адыйсьці на задні плян або й зьнікнуць зусім тыя невялікія непаразуменьні ці навет пэрсанальныя крыўды, якія часта спадарожнічаюць рэалізацыі вялікіх задумаў, як свайго роду ахвяра дзеля агульнае карысьці.

Я моцна веру, што й надалей будуць ладзіцца беларускія фэстывалі ў Штатавым Цэнтры Мастацтваў у Нью Джэрзі, што ўзноў знойдзецца адпаведны лік дабраахвотнікаў з дапамогай у працы, што й надалей будуць у васноўным беларускія жанчыны ўспамінаць і рэканструяваць прызабытае або й нанава вывучаць і выносіць на паказ усяму сьвету тыя вялікія фальклёрныя багацьці, што, як сказаў Янка Купала, „ад прадзедаў спакон вякоў нам засталіся ў спадчыне"!

Зіна Станкевіч

Касьцюмы прэзэнтуюць мадэлькі й мадэлісты: першы рад Марыя Міцкевіч і Ніла Цярпіцкая, другі рад Антон Бартуль і Пранцiш Бартуль,трэці рад Нона Махнюк і Ўладзімер Юрчык. Апісаньне касьцюмаў глядзіце ў тэксьце артыкулу

ВЯСЕЛЬНЫЯ АБРАДЫ НА БАБРУЙШЧЫНЕ

(Заканчэньне з 5-ай бачыны)

дзяць у хату й сядаюць за сталом на покуці, а каля іх парамі дружкі з дружбанамі. Пры талерках дружак ляжаць маленькія, адмыслова сьпечаныя булачкі — „шышкі". Дзяўчаты адшпільваюць ад сукенкі сваю кветачку й убіраюць ёю булачку, якую кладуць на прыгожую хустачку й усё разам падаюць свайму дружбану. Ён пршпільвае сабе кветачку, а дружцы адплачваецца, даючы ёй падарак, пераважна грашыма.

Бяседа працягваецца аж да вечара. Спачатку зьвіняць чаркі, але хутка пачынаюцца й песьні. Галоўным мамэнтам вясельнае бяседы зьяўляецца падзел караваю, які ўносіць сват і стаўляе яго перад старшым дружбаном. Апошні рэжа каравай, кладзе кусочак на талерачку, напаўняе чарку й падае бацьком маладое, хрышчоным, родным паводля старшынства й наашку знаёмым. Родныя й госьці, бяручы каравай, кладуць свой падарак маладой пары, хто колькі можа.

Збліжаецца пара маладым ад'яжджаць да бацькоў маладога. Маладая йдзе забраць пасьцель. Па яе прыходзіць сват:

Заграбі, маці, жар, жар,
Будзе табе дачкі жаль, жаль.
Заграбі, маці, попел, попел,
Мы тваю дачку схопім.

Маладая трывожыцца, надыходзіць часіна расстаньня:

Стукнула, грукнула на двары,
Паглядзі, мамачка, ці гэта па мяне? —

пытае маладая, а маці адказвае:

Па цябе, дочанька, па цябе,
Па тваю русую косачку,
Па тваю дробную сьлёзачку.

У хаце бацькоў маладога наважэнцаў спаткае маці з хлебам і соляй. Наранiцы бацькі маладога робяць апошнія прыгатаўленьні да прыняцьця гасьцей на вясельную бяседу. У міжчасе маладая раздае падаркі — ручнікі, найчасьцей тканыя паясы — сьвёкру, сьвякрусе, дзевярам, залоўкам. Паясамі (памагаюць іх ткаць дружкі) яна павінна абвязаць усе прылады працы, як дзежку, ступу, венікі, бо яна-ж гаспадыня: ёй трэба будзе пячы хлеб, таўчы крупы, прыбіраць хату.

Калі госьці зьбяруцца, пачынаецца вясельная бяседа, якая прабягае падобна, як і ў бацькоў маладое. Дзеліцца таксама каравай. Маладая адзетая ў свой шлюбны ўбор, але дружак тут няма.

Па паўдні прыяжджаюць прыданкі з куфрам маладое й ейным прыданым. Пачынаюцца таргі, бо малады павінен куфар выкупіць. Калі сват скупіцца, зь яго насьміхаюцца:

А ў нашага свата
Някрытая хата,
Няма клеці, ні павеці,
Няма дзе куфра дзеці.

Куфар уносяць сваты маладога. Прыданкі тымчасам выконваюць свой апошні абвязак. Яны здымаюць шлюбны ўбор з маладое й надзяюць ёй спаднічку й блюзачку, на галаву завязваюць хустачку й падвязваюць ёй хвартушок. Яна ўжо не дзяўчына, а жанчына. Маладзіца ўкладае ў фартушок адмыслова сьпечаную ў форме маладзіка булачку — „месячку", рэжа яе на кусочкі й раздае прыданкам, а яны ёй у фартушок кладуць свае падаркі. Прыданкі разьяжджаюцца й маладая застаецца сама на пароге новага няведамага жыцьця.

Ад сваёй маці Агаты Волк-Левановіч у веку 85 гадоў запісала

Аўгеня Каранеўская

Я ЦАЛУЮ ВАШЫ РУКІ . . .

Не гартаў я фаліянтаў пажаўцелыя старонкі,
Ня шукаў пра вас паданьняў, пыл стагодзьдзяў не страсаў.
Чуў я змалку плач ваш горкі, чуў я сьмех ваш срэбразвонкі,
Беларускія жанчыны — няўміручая краса!

Станам — зграбныя бярозкі, што павыбеглі край руні,
Замест воч — асколкі неба яснай чэрвеньскай пары,
Валасы — ручайкі лёну, галасы — напеў шматструнны,
А усьмешкі — водбліск ясны сонцавейнае зары.

Колькі вы пакут зазналі — не зазнаў ніхто на сьвеце!
Кветкі-браткі — вашы сьлёзы прарасталі па лясах;
Сек няшчадна вам абліччы ліхалецьцяў сьнег ды вецер; —
А не зьвяла, не змарнела ваша гордая краса!

Гнулі сьпіны вы ў прыгоне, жалі жыта Радзівілам,
Пелі песьні немаўляткам пры лучыне ў цёмны час;
Гадавалі вяліканаў, каб дужэў народ-асілак,
Налівалася каб сіла нязгінальная ў плячах!

Вы зазналі дым і попел, спусташэньне лютых войнаў,
Хлеб зь бядою-лебядою, лёс салдаткі-удавы;
Вы трывожна сустракалі век дваццаты неспакойны;
Ня схілялі ў час нашэсьцяў непакорнай галавы.

Вы — пачатак прыгажосьці, вы — жыцьця першапрычына,
Бачу будучыню вашу я ў служэньні хараству,
Я цалую вашы рукі, беларускія жанчыны!
Я схіляю перад вамі ў знак пашаны галаву!

Алесь Звонак

© PDF: Kamunikat.org 2011 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2011

© PDF: Kamunikat.org 2011 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2011

СЯМ'Я СЭНАТАРА РЫБІКАВА ЗЬ БЕЛАРУСІ

У сувязі з наведаньнем у палавіне лістапада сёлета дванаццацімa сэнатарамі ЗША Савецкага Саюзу, у тым ліку Беларусі, у амэрыканскім друку зьявілася паведамленьне аб тым, што сям'я сэнатара Абрагама Рыбікава, галавы дэлегацыі, паходзіць зь Беларусі.

САЎТРЫВЭРСКІЯ ПЕРАМОЖЦЫ Ў ВАЛЕЙБОЛЕ

Беларуская валейбольная каманда з Саўт Рывэру выйшла на першае месца ў другой лізе штатаў Нью Джэрзі й Нью Ёрку. Турнір паміж валейбольнымі камандамі гэтых штатаў закончыўся 12 лістапада сёлета ў гор. Ньюварку ў Ньюджэрзійскім Інстытуце Тэхналёгіі. У турніры брала ўдзел 10 камандаў другое лігі.

Беларуская валейбольная каманда, дзякуючы сваёй перамозе, перайшла цяпер у першую лігу. Каманда належыць таксама да Амэрыканскае Асацыяцыі Валейбалістых. У нашую каманду ўваходзяць: Джордж Арцюшэнка, Нік Вайцяхоўскі, Бобі Цупрык, браты Стыў і Бобі Махначы, Дан Канэзік і Джорж Фатс.

Гэтак каманда працягвае слаўную традыцыю беларускага спартовага клюбу „Нёман", заснаванага ў Саўт Рывэры ў 1950 годзе сп. Грышам Арцюшэнкам.

Зычым маладым энтузіястым валейболу далейшых удачаў у першай лізе.

ДЭКАЛЯНІЗАЦЫЯ СССР

У Арганізацыі Задзіночаных Нацыяў 23 лістапада сёлета пададзены мэмарыял аб дэкалянізацыі Савецкага Саюзу. Мэмарыял пададзены асабіста дэлегацыяй ад імя Канфэрэнцыі Вольных Беларусаў, Эстонскае Сусьветнае Рады, Літувіскае Сусьветнае Грамады, Сусьветнага Кангрэсу Вольных Украінцаў і Сусьветнае Фэдэрацыі Вольных Латышоў. Мэмарыял мае форму кнігі на 148 бачынаў з пэтыцыямі аб дэкалянізацыі, зь гістарычнымі дакумэнтамі, фатаграфіямі, статыстыкай. Беспасярэдняя мэта мэмарыялу, перададзенага асабіста старшыні Генэральнай Асамблеі Арганізацыі Задзіночаных Нацыяў, прадстаўніку Калюмбіі — паставіць на парадак дня наступнае Генэральнае Асамблеі ЗН пытаньне аб дэкалянізацыі СССР: незалежнасьці Беларусі, Украіны й прыбалтыцкіх народаў.

22 лістапада ў будынку Чэрч-Сэнтэр Арганізацыі Задзіночаных Нацыяй адбылася прэсканфэрэнцыя на тэму дэкалянізацыі апошняе вялікае імпэрыі нашага часу — СССР.

УСІМ НАШЫМ СУПРАЦОЎНІКАМ, ДАБРАДЗЕЯМ, ЧЫТАЧОМ І ПРЫХІЛЬНІКАМ, А ТАКСАМА ЎСЯМУ БЕЛАРУСКАМУ ГРАМАДЗТВУ

ВЯСЁЛЫХ КАЛЯДАЎ

І ШЧАСЬЛІВАГА НОВАГА 1979 ГОДУ

АД ШЧЫРАГА СЭРЦА ЖАДАЕ

Рэдакцыйная Калегія „БЕЛАРУСА"

ГАЛОЎНАЯ ЎПРАВА

БЕЛАРУСКА-АМЭРЫКАНСКАГА ЗАДЗІНОЧАНЬНЯ

вітае сваіх сяброў і ўсё беларускае грамадзтва з

КАЛЯДНІМІ СЬВЯТАМІ І НОВЫМ 1979 ГОДАМ!

СЭКТАР РАДЫ БНР У НЬЮ ДЖЭРЗІ

вітае з КАЛЯДАМІ ўсіх сваіх Сяброў, Прыхільнікаў і ўсіх Працаўнікоў на беларускай ніве

ды жадае ім

ШЧАСЬЛІВАГА НОВАГА ГОДУ!

ЗАДЗІНОЧАНЬНЕ БЕЛАРУСКА-АМЭРЫКАНСКІХ ВЭТЭРАНАЎ

У АМЭРЫЦЫ

жадае сваім сябром і прыхільнікам

ВЯСЁЛЫХ КАЛЯДАЎ І ШЧАСЬЛІВАГА НОВАГА 1979 ГОДУ!

УПРАВА АДДЗЕЛУ БАЗА У НЬЮ ДЖЭРЗІ

жадае сваім Сябром і Прыхільнікам

ВЯСЁЛЫХ КАЛЯДАЎ І ШЧАСЬЛІВАГА НОВАГА ГОДУ!

ІЗ ЗША Ў АЎСТРАЛІЮ

Як даведваемся, для ўдзелу ў Трэйцяй Сустрэчы Беларусаў Аўстраліі ў Адэляйдзе вылятаюць наступныя асобы із ЗША: сп-ня Ванда Махнач з Чыкага й сп-чна Раіса Станкевіч зь Нью Ёрку.

Беларускі Інстытут Навукі й Мастацтва распаўсюджваў на канфэрэнцыі каталёг сваіх выданьняў і іншых беларускіх выдавецтваў, які можна набываць зь Інстытуту.

Сёлетняя канфэрэнцыя Асацыяцыі прыцягнула да сябе значную ўвагу амэрыканскага грамадзтва. Выявілася гэта ў прэсавых камунікатах, прэсканфэрэнцыі, а таксама ў зацікаўленьні й выдатным супрацоўніцтве як фэдэральных, гэтак і штатавых ды гарадзкіх уладаў. Як ужо згадвалася, губэрнатар штату Огаё Джэймс Рос абвесьціў тыдзень ад 9 да 15 кастрычніка Тыднём Спадчыны Ўсходняе Эўропы. Падзея гэтая была адзначаная адмысловай праклямацыяй, якую вельмі шырака распаўсюджваў амэрыканскі пэрыядычны друк.

Горад Калумбус таксама абвесьціў Тыдзень Культурнае Спадчыны Ўсходняе Эўропы. Гарадзкія бібліятэкі, унівэрсытэт штату Огаё ды школы наладзілі адмысловыя выстаўкі й лекцыі аб народах Усходняе Эўропы, перш-наперш аб народах беларускім, украінскім і расейскім. Вітрыны гарадзкіх магазынаў таксама наладзілі выстаўкі нацыянальных касьцюмаў і народных мастацкіх вырабаў. Гэтак у найбольшым магазыне гораду Калумбус Лазарус — у вітрынах былі выстаўленыя беларускі жаноцкі касьцюм, інкрустацыя із саломкі, беларуская вышыўка й народныя арнаманты. Выстаўленая была й лялька ў народнай вопратцы, а ў рэпрадуктарах магазыну й радыёстанцыі гораду бадай штогадзіны чуліся беларуская „Лявоніха" й „Крыжачок".

Арганізацыяй выставак і беларускага афармленьня іхных рэклямаў займаліся прадстаўнікі Беларуска-Амэрыканскага Задзіночаньня ў штаце Огаё ды Аддзел Арганізацыі Беларуска-Амэрыканскае Моладзі. Шчырае падзякі за выдатна выкананыя арганізацыйныя абавязкі заслугоўваюць сп-чня Гэлена Канафчук і інж. Кастусь Калоша.

Вітаўт Кіпель

АМЭРЫКАНСКАЯ АСАЦЫЯЦЫЯ ПАДТРЫМОЎВАНЬНЯ СЛАВЯНАВЕДЫ

(Заканчэньне з 3-яй бачыны)

дзеных там расейска-беларускага й беларуска-расейскага слоўнікаў, а таксама першага тому Тлумачальнага слоўніка беларускае мовы былі прадэманстраваныя формы й прыхваткі русыфікацыі беларускае мовы. Русыфікацыя беларускае мовы, як адзначыла Тэрэза Олт, дасягнула нябывалых размераў ува ўсіх дзялянках акадэмічнага жыцьця рэспублікі. Дакладчыца ў сувязі з гэтым з асаблівым націскам падчыркнула, што абавязкам заходніх навукоўцаў выдаць, пра што ўжо згадвалася, беларуска-ангельскі й ангельска-беларускі слоўнікі. У сувязі з дакладам Тэрэзы Олт была раздадзеная кароткая бібліяграфія беларускіх і ўкраінскіх слоўнікаў з анатацыямі ў ангельскай мове.

Даклад д-ра Вітаўта Кіпеля зь Ньюёркаўскае Публічнае Бібліятэкі быў прысьвечаны аналізу магчымасьцяў дасьледваньня беларускае гісторыі ў амэрыканскіх бібліятэках. Ён зазначыў, што дасьледваньне беларускае гісторыі, асабліва пэрыяду Вялікага Княства Літоўскага, у Савецкай Беларусі не папулярнае ды бадайшто й забароненае, гэтаксама як не дазволеныя для аб'ектыўнага вывучэньня й гэткія тэмы, як паўстаньне 1863 году, стварэньне беларускае дзяржавы — Беларускае Народнае Рэспублікі ў 1918 годзе, дыпляматычная дзейнасьць БНР, пэрыяд г. зв. нацдэмаўшчыны напачатку 30 гадоў. Доктар Кіпель статыстычным аналізам паказаў, наколькі камплектная дакумэнтацыя гэтых пэрыядаў у амэрыканскіх бібліятэках і заатым зусім магчымае ўсебаковае вывучэньне беларускай гісторыі й ейных асноўных пэрыядаў якраз у Амэрыцы. Падрабязна спыніўся дакладчык і на пэрыядзе Другое сусьветнае вайны ды на зьгзагах савецкіх дасьледваньняў гэтага пэрыяду, зазначыўшы, што амэрыканскія бібліятэкі маюць яшчэ шмат нявыкарыстаных крыніцаў — хронікаў, архіваў, успамінаў для вывучэньня мінулае вайны на Беларусі. Ён падрабязна разгледзеў праблему бібліяграфічнага ўліку беларусаведнага матарыялу ў мове ангельскай, беларускай і іншых славянскіх мовах ды працу, якая ў гэтай галіне вядзецца Беларускім Інстытутам Навукі й Мастацтва ў Амэрыцы.

Як прыклады арыгінальных дасьледвальных працаў на беларускія тэмы д-р Кіпель адзначыў дасьледваньне жыцьцяпісу й дзейнасьці Францішка Скарыны, якое вядзе Беларускі Інстытут Навукі й Мастацтва, выдаўшы адмысловы нумар сваіх „Запісаў", прысьвечаны Скарыну. Далей ён адзначыў працу д-ра Янкі Запрудніка „Палітычнае змаганьне за Беларусь у царскіх Дзяржаўных Думах" у ангельскай мове, працу праф. Уладзімера Сядуры пра беларускі тэатр, дасьледваньне праф. Антона Адамовіча пра савецызацыю беларускай літаратуры двацацых-трыццатых гадоў ды колькі іншых працаў.

ВЯСЁЛЫХ КАЛЯДАЎ

ШЧАСЬЛІВАГА НОВАГА 1979 ГОДУ

СВАЯКОМ, ПРЫЯЦЕЛЯМ, ЗНАЁМЫМ І ЎСІМ СУРОДЗІЧАМ АД ШЧЫРАГА СЭРЦА ЖАДАЮЦЬ

АЗАРКА МАРЫЯ й ЯНКА, ЮРКА й ІРЭНА
АКУЛА КАСТУСЬ зь СЯМ'ЁЙ
АРСЕНЬНЕВА НАТАЛЬЛЯ
БАКУНОВІЧ МІРАСЛАВА, МІТРАФАН і ДЗЕЦІ
БАЛКОЎСКІ ЗОФІЯ, АЛЯКСЕЙ і ЯНКА
БАРТУЛЬ ВЕРА, ФРАНЬЦІШ і АНТОН
БЕЛАРУСКІ ВЫДАВЕЦКА-МАСТАЦКІ КЛЮБ „ПАГОНЯ"
БЕЛЕНІС ЛЮДВІКА й АНТОН
ВОЙТАНКА МАТУШКА МАРЫЯ
ВОЙТАНКА АННА, МІКАЛАЙ і ЛЕАНІД
ГРЭБЕНЬ МІКОЛА зь СЯМ'ЁЙ
ГУТЫРЧЫК ЛІТВІНА, СЯРГЕЙ і РАГНЕДА
ДАНІЛОВІЧ АЛЯКСАНДРА, БРАНІСЛАЎ і ЭДЗІК
ДУБЯГА ЗОФІЯ, ЖЭНЯ, АЛЕГ, ЮЛЬЯН і ТАМАШ
ЖЫЗЬНЕЎСКІ АННА й НІКОДЭМ зь СЯМ'ЁЙ
ЗАМОРСКІ ВЕРА, МІКАЛАЙ, ТАНЯ й НІНА
Д-р ЗАПРУДНІК ВОЛЬГА, ЯНКА, НІНА й ВЕРА
КАЖАН ЛЮБА, ВІТАЛЬ, АЎГЕН, МАРГАРЫТА й ЮЛЬЯ
КАЖУРА МАРЫЯ, ПЁТРА й АЛЬГЕРД
Інж. КАЛОША КАСТАНЦІН
КАНАРЧУК ВОЛЬГА й ЯНКА
КАРАНЕЎСКАЯ АЎГЕНЯ, СЫН і ДАЧКА
КАРАНЕЎСКІ СТЭФА, ФЛЯРЫЯН, ГЭЛЯ, МІХАСЬ, ВАНДА, ЯДЗЯ, КАРАЛІНА, ДАНУСЯ й МІХАСЬ малодшы
КАХАНОЎСКАЯ ЯНІНА
Д-р КІПЕЛЬ ЗОРА, ВІТАЎТ і ДЗЕЦІ
КУНЦЭВІЧ МІКОЛА
МАРКЕВІЧ МАРЫЯ, АНТОН і ДЗЕЦІ
Д-р НАБАГЕЗ УЛАДЗІМЕР зь СЯМ'ЁЙ
НАЙДЗЮК ЮЗЯ, ЧАСЛАЎ, ЯДЗЯ, КАРНЭЛЯ й ВІКТАР
НАРУШЭВІЧ ВОЛЬГА, СТАНІСЛАЎ і СЫН
НІКАН МІКОЛА й ЛЕНА зь ДЗЕЦЬМІ й УНУКАМІ
НОРЫК ЛЕАНІД і СЯМ'Я
Д-р РАМУК, ВЕРА, ВІТАЎТ і ДЗЕЦІ
СІЛЬВАНОВІЧ ВОЛЬГА, МІХАСЬ, НІНА, АЛЯКСАНДАР, АНТОН, ЛЕНА, ІРЭНА й АНДРЭЙ
СОКАЛ ЭЛЬЗА й ЯНКА
СТАГАНОВІЧ МАРЫЯ, АЛЯКСАНДАР і ЛЕЎ
СТАГАНОВІЧ КРЫСТЫНА й ЮРКА
Інж. СТАНКЕВІЧ ВЯЧАСЛАЎ зь СЯМ'ЁЙ
Д-р СТАНКЕВІЧ ЗІНАІДА, СТАНІСЛАЎ і РАІСА
Інж. СТАНКЕВІЧ ЮРКА й СЯМ'Я
СТОМА НІНА й ВАСІЛЬ
СТРЭЧАНЬ АНДРЭЙ зь СЯМ'ЁЙ
СУБОТА КАЦЯРЫНА й АДОЛЬ
СУРВІЛА ІВОНКА, ЯНКА й ДЗЕЦІ
СЬЛІЎКА ЎЛАДЗІМЕР (ВАЛОДЗЯ)
ШУКЕЛОЙЦЬ АНТОН
ЧАРНЭЦКІ АЛЯКСАНДРА й ЯНКА
ХАНЯЎКА МАРЫЯ, ЧАСЛАЎ і СЯМ'Я
Айцец ЯНОЎСКІ АЛЯКСАНДАР

Мастацкае афармленьне Ірэны Рагалевіч

© PDF: Kamunikat.org 2011 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2011

© PDF: Kamunikat.org 2011 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2011

ШТО ЧУВАЦЬ?

Супраць беларускіх перадачаў радыя „Свабода" выступіла газэта „Зьвязда" (25. X. 78), зьмясьціўшы артыкул былога рэдактара часапісу „Камуніст Беларусі" Якава Качана пад заг. „Хвальш і прытворства або як буржуазныя нацыяналісты трактуюць беларускую гісторыю". Ход у артыкуле Качана пра гісторыю БНР-БССР. Нічога ў ім новага ў параўнаньні з тым, што пісалася ў савецкім друку раней на гэтую тэму. Напісаны ён ня гэтулькі ў сувязі з тым, што дзеілася ў 1918 годзе ў Менску, колькі ў сувязі з тым, што рабілася ў 1978 годзе ў Вашынгтоне. „І вось, — піша Качан, — праз 60 гадоў за рубяжом раздулі з мухі слана. ,Юбілей БНР' з помпай адзначылі на ,ўрачыстасьцях' у ЗША .. У Капітоліі правялі спэцыяльнае паседжаньне. Знайшліся прамоўцы навет зь ліку кангрэсмэнаў. На ўсе лады яны расхвальвалі ,заслугі' няіснуючай БНР і беларускіх буржуазных нацыяналістаў".

„Няіснуючая БНР" чамусьці не пакідае трывожыць партыйную прапаганду на Беларусі.

На тую самую тэму 60-годзьдзя БНР у Кангрэсе ЗША чырканула свой фэльетонік „Камэдыянты" і Ўладзімер Бягун у „Голасе Радзімы" (№ 43, 26. X. 78). Для яго, як і для Качана, адзначэньне 60-годзьдзя БНР у Вашынгтоне — „нагнятаньне антысавецкай гістэрыі". Бягуна самога ў гістэрыю кінула. Пра кангрэсмэнаў, што выступалі з прамовамі ў Кангрэсе да дня Беларускае Незалежнасьці, Бягун піша, як пра „правакатараў і танных ілгуноў". Адзначэньне 60-ых угодкаў БНР у Кангрэсе ЗША, паводля Бягуна, гэта — „правакацыя супраць краіны, якую Злучаныя Штаты Амэрыкі прызнаюць і зь якой падтрымліваюць дыпляматычныя зносіны". Зь Беларусяй, як ведама, ані ЗША, ані ніякая іншая дзяржава тымчасам „дыпляматычных зносінаў" не падтрымвае. У Менску, за выняткам польскага, няма ніводнага консуляту, ня кажучы ўжо пра пасольства. Беларускія дыплёматы прадстаўляюць БССР адно ў сыстэме Задзіночаных Нацыяў. У ніводнай сталіцы сьвету БССР не мае свайго прадстаўніка. Пішучы пра грамадзянаў савецкае Беларусі як пра „ўпоўненых гаспадароў сувэрэннай краіны", Бягун добра паказвае, хто запраўды камэдыянт.

Анатоль Вярцінскі, наведаўшы летась Амэрыку ды апублікаваўшы па звароце на Беларусь колькі вершаў пра заакіянскі край, апраўдваецца ў даўгім артыкуле ў газэце „Літаратура й Мастацва" (13.X.78) перад адным з чытачоў „ЛіМ"-у, які абвінавачу Вярцінскага ў „наіўнасьці", „інфантыльнасьці" ды няправільным паказе Амэрыкі. Вярцінскі падае словы І. В. Зайцава, ад якога ён дастаў ліст: „абдуманы, — кажа паэта, — аддрукаваны на машынцы (каля трох старонак машынапіснага тэксту)". Вярцінскі цытуе адно некаторыя мясьціны з Зайцавага ліста, прызнаючы, што той „рэзка крытыкуе" некаторыя ягоныя вершы пра Амэрыку, у тым ліку „Платны мост" і „Могільнік машын". Зайцаў у сваім лісьце-рэцэнзіі на вершы Вярцінскага, між іншага, пісаў: „паэт, нажаль, пакуль прадстаўі нам ЗША з нэгатыўнага боку. Малюе іх у чорным колеры. Думаецца, надалей паэт будзе больш грунтоўны ў сваіх назіраньнях і асабліва вывадах аб норавах у чужой краіне. Інфармацыя пра яе ня будзе такой аднамернай, аднабокай".

Паколькі ведама, гэта першы раз, што ў беларускім савецкім друку пытаньне праўдзівасьці насьвятленьня Амэрыкі ў партыйнай прапаганьдзе вынесенае на старонкі газэты. „Чорны колер", якім гэтая прапаганда малюе Амэрыку, відавочны хіба-ж ня толькі Зайцаву. Качан зь Бягуном (гл. вышэй) ведаюць пра гэта таксама.

Даўгі артыкул Вярцінскаму спатрэбіўся, каб неяк выкруціцца ад слушнае й войстрае крытыкі яго Зайцавам — цяжкое заданьне, зь якім паэта гэтак і ня справіўся.

„Я раю Зайцаву, — піша ён, — прачытаць кнігу М. Дэвідава" (амэрыканскага камуністычнага публіцыстага). А на добры лад, трэ было напісаць: „Я раю Зайцаву самому паехаць у Амэрыку"... (куды яго цяпер напэўна ня пусьцяць).

„Чорным катом" звалася беларускае нацыянальнае партызанскае злучэньне першымі паваенными гадамі, далёкая згадка пра яго знаходзіцца ў кнізе беларускага савецкага пісьменьніка А. Карпюка „Сьвежая рыба: аповесьці й апавяданьні" (выд. „Мастацкая літаратура", Менск, 1978). У невялікім абразку „Чорны кот" пісьменьнік піша пра тое, як у Горадні адчынілі маладзежнае кафэ й назвалі яго „Чорны кот". Неўзабаве па адчыненьні кафэ было зачыненае на тэй аснове, што „калісьці была такая банда". Разважаньне ў начальства было гэткае: „Спачатку ў маладога чалавека гэтае самае кафэ ,Чорны кот'. Затым — чорныя думкі. А потым і чорныя ўчынкі! Вось так у нас і зьяўляюцца бандыты! Годзе, каб ня было бандытаў заўтра, кафэ трэба закрыць сёньня!"

Пра місіянерскую дзейнасьць а. Янкі Тарасэвіча гадамі Другое сусьветнае вайны ды пляны-надзеі Ватыкану на лібэралізацыю ў Савецкім Саюзе вельмі цікава напісаў праф. Альбэрт Парры ў газэце „Новое Русское Слово" (за 7 і 8 лістапада сёлета) ў артыкуле-ўспаміне пад заг. „Ватыкан і славяне".

„Сучасная Энцыклапэдыя Расейскае й Савецкае Літаратуры" (Modern Encyclopedia of Russian and Soviet Literature, ed. Harry B. Weber) у другім томе мае артыкул пра беларускую мову Джэймса П. Нэльсана й Крыстофэра Ўэрца (Wertz) ды артыкул прафэсара Лівэрпульскага ўнівэрсытэту Арнольда МакМіліна. „Сучасная Энцыклапэдыя Расейскае й Савецкае Літаратуры" выходзіць у выдавецтве „Акадэмік Інтэрнашнэл Прэс", што знаходзіцца ў гор. Галф Брыз ў штаце Флярыда.

Невялікая хроніка беларуская зьмешчаная ў дзясятым сёлетнім нумары польскага часапісу „Культура", што выходзіць у Парыжы. Беларускую хроніку ў „Культуры" вядзе сп. Ул. Брылеўскі.

Сп. Анатоль Плескачэўскі ўвайшоў, як адзін з заступнікаў старшыні, у склад новае ўправы Нацыянальнае Канфэдэрацыі Амэрыканскіх Этнічных Групаў (старшыня— др. Іван Дочаў). Зьезд канфэдэрацыі адбыўся ў Вашынгтоне 7-8 кастрычніка сёлета. На зьезьдзе былі прыняты шэраг рэзалюцыяў, зь якіх адна з патрабаваньнем, каб у пасьветчаньнях аб натуралізацыі не падаваўся край нараджэньня натуралізаванага грамадзяніна Амэрыкі. Цікава было-б даведацца, якімі меркаваньнямі была прадыктаваная гэткая рэзалюцыя?

Беларускія спартсмэны, як піша рэдактар газэты „Физкультурник Белоруссии" Сушкевіч у „Настаўніцкай газэце" (1. XI. 78), у 1977 годзе на чэмпіянатах і пяршынствах сьвету заваявалі 11 залатых, 9 срэбраных і 7 бронзавых узнагародаў, устанавілі 9 эўрапейскіх і 47 усесаюзных рэкордаў.

Опэру паводля аповесьці Васіля Быкава „Воўчая зграя" (лібрэта А. Вярцінскага) — пра партызанскае змаганьне на Беларусі ў часе апошняе вайны — напісаў кампазытар Г. Вагнэр, выкарыстаўшы ў ёй народныя мэлёдыі. Рэжысэр спэктаклю — народны артысты БССР С. Штэйн („Зьвязда", 2. XI. 78).

Паэта Ўладзімер Клішэвіч памёр нядаўна ў Каліфорніі раптоўнай сьмерцяй і пахаваны 17 лістапада сёлета. Не зважаючы на тое, што адбыў пяць год турмы й канцэнтрацыйных лягераў, як палітычны зьняволены ў Сібіры й на калыме, апошнімі гадамі старанна выслугоўваўся перад бальшавікамі.

Уладзімер Клішэвіч нарадзіўся 27 лютага 1914 году на Случчыне.

Зьмест новае кнігі „Журналу Беларусаведы" (The Journal of Byelorussian Studies, vol. IV, No. 1, London, 1977): М. Сякерскі — Тодар Еўлашоўскі й ягоныя ,Мэмуарыі' "; перакладзеная Верай Рыч паэма „Тарас на Парнасе" з анатацыямі праф. Арнольда МакМіліна; П. Майё — „Альфабэт і артаграфія беларускае мовы ў XX ст."; гадавая справаздача старшыні Ангельскае Беларускае Таварыства Джона Джоліфа; рэцэнзіі; выбраная бібліяграфія бягучае беларусікі; беларуская культурная хроніка з БССР і замежжа.

ПРА ТРЭЙЦІ ЎНІВЭРСЫТЭТ НА БЕЛАРУСІ

У травенскім № 253 „Беларуса" сёлета мы паведамлялі, што „Трэйці ўнівэрсытэт на Беларусі створаны ў Горадні на базе Пэдагагічнага інстытуту імя Янкі Купалы", але там-жа й выказвалі нашыя сумляваньні, зазначаючы: „ці будзе ўнівэрсытэт насіць імя Янкі Купалы, тымчасам няведама..." Вось-жа гэныя нашыя сумляваньні цяпер поўнасьцяй выясьненыя ў сёлетнім верасеньскім нумары менскага часапісу „Беларусь". Зьмяшчаючы інфармацыі пра гэты ўнівэрсытэт ды ілюструючы іх аўтэнтычнымі фотаздымкамі, часапіс дае фотаздымку й шыльды-вывескі на будынку гэтага ўнівэрсытэту, на якой чорнае па белым чытаем:

„Министерство Высшего и Среднего Образования Белорусской ССР. ГРОДНЕНСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ".

Як бачым, ня толькі няма тут прозьвішча Янкі Купалы, а й ягонае беларускае мовы. Як ведама, у ўсходніх вобласьцях БССР шыльды-вывескі дзяржаўных установаў, у мэтах прапаганды, як правіла, даюцца ў дзьвюх мовах: беларускай і расейскай. Затое ў заходнябеларускім горадзе Горадні, як і наагул у былой Заходняй Беларусі, для беларускай мовы месца няма. Хоць на гэтым унівэрсытэце ёсьць і факультэт беларускае моваведы й літаратуразнаўцы, унівэрсытэт гэты фактычна стаўся адразу цьвярдыняй русыфікацыі.

У пэведамленьні ў згаданым нумары часапісу „Беларусь" чытаем гэткае: „На гістарычным факультэце намечана ўвесьці тры спэцыяльнасьці: па гісторыі СССР, усеагульнай гісторыі, гісторыі рэлігіі й навуковага атэізму". Значыцца, гісторыі Беларусі няма зусім, затое ёсьць гэны „навуковы атэізм"! Гэтак Масква калечыць душы беларускае моладзі.

Ст. Ст.

БЕЛАРУСКІ КАСМАНАЎТ УЛАДЗІМЕР КАВАЛЁНАК

Другі пасьля Пятра Клімука зь Берасьцейшчыны выдатны беларускі касманаўт Уладзімер Кавалёнак зь вёскі Зялёная Пушча Крупскага раёну Меншчыны нядаўна закончыў свой чародны касьмічны палёт вакол зямлі, які працягваўся бязмала паўгоду, бо аж 140 дзён. Пра гэты ягоны вычын інформуе ягоны сусед на зямлі (зь вёскі Мачулішча таго-ж Крупскага раёну) малады беларускі паэта Васіль Зуёнак у газэце „Літаратура і Мастацтва" за 10 лістапада сёлета. Ён-жа прысьвяціў Кавалёнку й свой верш, у якім чытаем:

Я ляцеў кавалачкам Радзімы,
Я ляцеў лістком Зялёнай Пушчы.
Я ляцеў — бязьмежнай і адзінай
Сіняй памяцьцю крыніц відушчых.
....
Я ляцеў, каб з роднаю зямлёю
Нітаваўся вырай твой высокі.
„Вось яна—не расставайся
зь ёю", —
І крылом я расхінаў аблокі...

Свой артыкулік канчае Васіль Зуёнак гэткімі словамі: „Там, на арбіце, быў наш часапіс „Маладосьць", была кніжка маіх вершаў „Нача", гучала беларускае слова. Адтуль, з борта арбітальнай станцыі, Уладзімер Кавалёнак гаварыў: „Я, калі пралятаю над Беларусьсю, заўсёды ўглядаюся ў родныя мясьціны, спрабаваў навет адшукаць гэтую рачулку Начу. Лічаныя сэкунды ляціш, а ў думках адразу ўяўляеш яе дубровы, палі, лугі, навет узбалоткі помніш, дзе грыбы даводзілася зьбіраць".

Зь вяртаньнем, дарагі зямляча! Абдымае цябе родная Беларусь, нашы нівы, лугі, наша Зялёная Пушча!

Васіль Зуёнак"

ДА НАШЫХ ДАЎЖНІКОЎ

Нядаўна праведзеная Адміністрацыяй газэты „Беларус" праверка выявіла, што некаторыя нашыя суродзічы задоўжаныя перад газэтай. У сувязі з гэтым паведамляем, што калі да 15 студзеня 1979 году яны не разьлічацца поўнасьцяй з газэтай і не аплацяць падпіскі на 1979 год, далейшая высылка газэты ім будзе спыненая. Індывідуальныя папярэджаньні пра гэта высылацца ня будуць.

НА ВЫДАВЕЦКІ ФОНД "БЕЛАРУСА"

За папярэдні пэрыяд (у кастрычніку 1978) паступілі ў касу нашае газэты падпіска й наступныя ахвяры на Выдавецкі Фонд „Беларуса":

І. ЗША:

Прысланa беспасярэдня ў Рэдакцыю:

1. Сп-ня Марыя Кіпель	$ 50.00
2. Д-р М. Смаршчок	50.00
3. А. Кажан	30.00
4. С. Рагалевіч на клішы ў „Жаноцкай Старонцы"	30.00
5. В. Богдан	25.00
6. Сп-ня М. Возьняк	25.00
7. Сп-ня В. Арэхва	25.00
8. М. Латушкін	25.00
9. М. Вайтовіч	25.00
10. Л. Ракуць	25.00
11. В. і М. М.	25.00
12. А. Пілецкі	25.00
13. Д-р Б. Грабінскі	25.00
14. Сп-ня М. Кулагіна	20.00
15. В. Т.	20.00
16. Сп-ня А. Махноўская	20.00
17. С. Грамыка	20.00
18. Сп-ня Н. Кіт	20.00
19. Н. Жызьнеўскі	20.00
20. Сп-чна Г. Орса	20.00
21. М. Калядка	15.00
22. К. Варабей	15.00
23. Сп-ня Т. Кольба	10..00
24. В. Шчэцька	10.00
25. К. і П. Ерміны	10.00
26. П. Міравовіч	10.00
27. Сп-ня М. Олійнік	10.00
28. С. Кісель	10.00
29. Я. Д. Мітрапаліт Андрэй	10.00
30. Х. Ш.	10.00
31. Сп-ня Я. Каханоўская	10.00
32. Айцец В. Кендыш	10.00
33. Стаўпецкі	10.00
34. Я. Канарчук	10.00
35. В. Шчэрба	10.00

Разам: $ 685.00

II. АЎСТРАЛІЯ:

А. А. Каранеўская ахвяра на Выдавецкі Фонд „Беларуса" ад суродзічаў із Сыднэю $ 200.00

Б. М. Нікан ад суродзічаў з Мэльбурну ў аўстралійскай валюце:

1. В. Каралюк	$ 30.00
2. Т. Лашук	15.00
3. Т. Корбут	15.00
4. З прадажы газэты	25.00
5. Аванс наперад	15.00

Разам $ 100.00
што ў пераводзе на валюту ЗША дало ... **$ 116.19**

III. ШВАЙЦАРЫЯ:

1. Я. Лёчэр ... **$ 10.00**

IV. КАНАДА:

1. П. Попель (у канадыйскай валюце) ... **$ 20.00**

Усяго разам у кастрычніку 1978: $ 1,031.19

Усім тым, што прыслалі грошы, Рэдакцыйная Калегія „Беларуса" выказвае шчырае беларускае дзякуй!

КААРДЫНАЦЫЙНЫ КАМІТЭТ БЕЛАРУСАЎ КАНАДЫ

выдаў першы й адзіны двумоўны ангельска-беларускі падручнік беларускае мовы

FUNDAMENTAL BYELORUSSIAN

БЕЛАРУСКАЯ МОВА

складзены В. ПАШКЕВІЧ, рэдакцыя А. АДАМОВІЧА
Частка І-я — 344 б., частка 2-я — 434 б.
Таронта, Канада, 1974-1978 г.

У падручніку:
- Беларускія тэксты для чытаньня з слоўнічкамі. Усе беларускія словы ў падручніку з паказаным націскам.
- Кароткі, але камплетны курс беларускае фанэтыкі й марфалёгіі.
- Пісьмовыя й вусныя практыкаваньні.
- Беларуска-ангельскі й ангельска-беларускі слоўнікі пры кажнай частцы з граматычнай характарыстыкай словаў. Разам каля 20,000 словаў.
- Падручнік ілюстраваны.

Граматычныя правілы й тэрміналёгія пададзеныя ў мовах ангельскай і беларускай. Кніга прызначаная для навучаньня беларускае мовы ў сярэдніх і вышэйшых навучальных установах ды як дапаможнік настаўнікам беларускае мовы.

Цана: У цьвёрдай вокладцы — па 15.00 дал. за частку.
У мяккай вокладцы — па 10.00 дал. за частку.

Заказы й грошы слаць на адрыс:

Dr. R. Zuk-Hryskievic
54 Mary Street
Barrie, Ontario
Canada L4N 1T1

БЕЛАРУСКАЯ ЗАМЕЖНАЯ ПОШТА

Пад гэткім назовам зарэгістраванае сёлета ў травені ў сталіцы Вялікабрытаніі Лёндане незалежнае паштовае прадпрыёмства (паангельску: B.Z.P. Dispatch Company), якое пачало сваю дзейнасьць афіцыйна 19 жніўня 1978 году.

Мэта Беларускае Замежнае Пошты (БЗП) — забясьпечыць пастачаньне пачкоў, газэтаў, абежнікаў ды, пры пэўных умовах, прыватных паведамленьняў і лістоў, упасобку паміж беларускімі арганізацыямі й асобамі. БЗП мае канторы ў Лёндане, Дубліне (Ірляндыя) й Парыжы (Францыя). Пастачаньне пасылак забясьпячаецца кур'ерамі або камбінацыяй кур'ераў і мясцовае паштовае службы. БЗП мае свае маркі, пячаткі й налепкі ў ангельскай і беларускай мовах.

Па ўсе далейшыя інфармацыі трэба зварачацца на адрыс:

The Administrator
Bielaruskaja Zamiežnaja Pošta
60 Quentin Road
London, SE 13 (England)

АБВЕСТКА

Выйшла нядаўна ў сьвет новая кружэлка Беларускага хору „Каліна" пад кіраўніцтвам кампазытара
К. БАРЫСАЎЦА.

У гэтай сэрыі 12 песьняў (назовы скарочаныя): Краю родны, Ручнікі, Жураўлі, Жыцьцё нібы мора, Бабуленька, Ліст сына, У полі вярба, Мяцеліца, Шумяць лясы, Сснейка, 25-ты Дзень Сакавіка, У тваім каханьні.

Кошт аднэй кружэлкі разам зь перасылкай $ 6.00.

Чэкі высылаць на адрыс:
Choir "Kalina"
28 Herman Street
South River, N. J. 08882

© PDF: Kamunikat.org 2011 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2011